

DELAVSKA ENOTNOST

GLASILO ENOTNIH STROKOVNIH ZVEZ DELAVCEV IN NAMEŠČENCEV SLOVENIJE

Leto II, šte. 40

Ljubljana, 4. oktobra 1946

Izhaja vsak petek — Cena Din 2.—

Kaj mora vedeti delovno ljudstvo pred volitvami?

Tak dogodek kot so volitve v prvo slovensko Ustavodajno skupščino, zahteva od vsakega delovnega človeka dosti več kot pa samo to, da se posluži volivne pravice in gre volit. To je najmanj, kar je treba, treba je mnogo več.

27. oktober ni dogodek, ki je slučajno padel z neba, temveč je povezan z vsemi dogodki, ki smo jih prešli zadnja leta in mora tudi močno poseči v naše bodoče dogajanje. To pa ne pomeni nič drugega kot da mora 27. oktober postati mejnik v razvoju naše države, ta dan mora biti močan železobetonski stebel v zgradbi našega bodočega življenja.

V čem pa bodo važne te volitve? Slovensko ljudstvo bo prvič v svoji zgodovini izbralo najboljše Slovence, najboljše sinove delavcev, kmetov in ljudske inteligence v naš slovenski ljudski parlament, ki bo dal slovenski republik osnovne zakone — ustavo in bo potem po tej ustavi vodil in urejal državno življenje naše federalne republike. Torej bomo s temi volitvami dogradili našo slovensko republiko, ki je enakopraven in nerazdružljiv del velike domovine jugoslovanskih narodov, Federativne ljudske republike Jugoslavije. Je to naša ljudska država, kjer je gospodar delovno ljudstvo, kateremu stoji na čelu delavska razred.

Te volitve in naš bodoči parlament so pridobitve naše borbe proti okupatorju in njegovim pomagačem, vsem protiljudskim elementom. Takrat, ko smo šli v borbo, se nismo borili za to, da bi prišli po zmagi spet na krmilo stari župani — vestni hlapi protiljudskih režimov, vsi tisti sreski načelniki z žandarji in policaji, nismo želeli več tistih zakonov, s katerimi so nam prepovedovali borbo za naše pravice, nas gonili po ječah in taboriščih, nismo hoteli več kralja in vse tiste kapitalistične gospode, ki je bila kri delovnemu ljudstvu, Jugoslavijo pa prodajala inozemskim trustom in kartelom, skratka nismo hoteli več stare oblasti, ki nas je izkoriščala.

Zato smo pa že v času borbe in med borbo postavljali našo ljudsko oblast. Ta nova oblast je demokratična, ker jo predstavljajo zastopniki najširših ljudskih množic in protimperialistična, ker je izrgala našo deželo iz krempljev inozemskih trustov in kartelov.

Ker je nova oblast demokratična in protimperialistična, je odpravila nadvlado srbskih imperialistov s tem, da je vrgla z oblasti tako srbsko, kot hrvaško in slovensko izkoriščevalsko protiljudsko kliko in so sedaj vsi narodi enakopravni.

Z volitvami bo zaključena prva doba graditve naše državnosti, ko bo dograjena ljudska oblast od Krajevnega ljudskega odbora, preko parlamentov posameznih ljudskih republik do vrhovnega predstavništva vseh jugoslovanskih narodov, jugoslovanskega parlamenta. Slovenci bomo imeli dovršeno državnost kot sestavni del skupne domovine vseh jugoslovanskih narodov. Volitve v Slovenski parlament so torej prav tako jugoslovanska kot slovenska zadeva. Če dogradiš in urediš posamezni oddelek v tovarni, pomeni to korist za vso tovarno. Ko dograjujemo slovensko državnost, krepimo in dograjujemo obenem vso ljudsko republiko Jugoslavijo. Zato nas bodo te volitve še bolj povezele z ostalimi narodi Jugoslavije. Svojo usodo z ostalimi našimi narodi smo povežali že takrat, ko smo začeli borbo z okupatorjem. Skupni napori v borbi so prinesli svobodo vsakemu narodu posebej. Bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov ima svoje korenine v tej skupni borbi in v skupnih ciljih in prizadevanjih vsega jugoslovanskega ljudstva. To, kar želja slovenski delovni človek, je želja srbskega, hrvaškega kakor tudi makedonskega delovnega človeka. Sovražnik slovenskega delovnega ljudstva je isti kot sovražnik ostalih narodov: imperialistični apetit svetovne reakcije in pohlep domače gospode, ki je bila od ljudstva vržena iz oblasti in razlašena.

Vse jugoslovansko ljudstvo danes enotno gradi svoje boljše življenje. Kot ni bila mogoča uspešna borba proti okupatorju brez enotnosti vseh narodov Jugoslavije, prav tako ni mogoča gospodarska obnova nove Jugoslavije. Brez te skupnosti ni enotnosti.

Zato morajo volitve 27. oktobra še bolj okrepiti bratstvo in enotnost jugoslovanskih narodov, da bomo tako lažje in čim prej uredili in izboljšali naše gospodarstvo.

Ko je ljudstvo izrgalo oblast iz rok izkoriščevalcev, je ni zato, da s to oblastjo ne bi vedelo kaj početi, temveč zato, da postane gospodar v svoji hiši in si v njej ustvari lepše življenje kot je bilo prej, da ne bo več služabnik do-

mačim in tujim oblastnikom. Ko smo razbili verige, ki so uklepale našo svobodo, smo morali razbiti tudi verige, ki so vezale naše gospodarstvo tako, da se je ves dobiček našega dela stekal v žepo izkoriščevalcev. Naši pogledi so jasni: gospodstvo naše države hočemo urediti tako, da bo dajalo vsemu ljudstvu v dovoljni meri vsega, kar potrebuje za življenje. Zato je država vzela gospodstvo v svoje roke. Zdaj je interes vsakega posameznega in vseh širokih plasti ljudskih množic, da naše gospodstvo dvignemo, razvijemo, da bo zmoglo zadostiti vsem potrebam ljudstva. Zato je treba razviti razne industrijske panoge, treba je ustvariti nove, treba je povečati proizvodno življenjskih sredstev in jo uravnati po potrebah ljudskih množic. To pa ne gre brez načrta. Zato pripravljamo naša država splošen gospodarski načrt, ki bo uravnaval vsaj razvoj gospodarstva, proizvodnje, poljedelstva, trgovine pod vidikom ljudskih potreb in koristi. Načrt pa ne sme viseti v zraku, moramo ga postaviti na trdno podlago, na tako, da ga bomo lahko uresničevali. Gospodarji stare Jugoslavije so gradili industrijo po izgledih lastnega dobička in po ukazih inozemskih trustov, prav nič pa ne po potrebi ljudstva Jugoslavije samega. Zato pa na razvalinah anarhičnega gospodarstva stare Jugoslavije, ki ga je vojno razdejalo še bolj uničilo, nismo mogli tako postaviti načrta za bodoči razvoj. Treba je bilo zgraditi vsaj osnove za možnost uvedbe načrtnega gospodarstva. Te osnove je postavilo delovno ljudstvo s tem, da je v silovitem delovnem poletu, v tekmovalnem prizadevanju, postavilo na noge našo industrijo in dvignilo proizvodnjo na višjo stopnjo od predvojnne.

Dokler je pretežni del industrije v rokah privatnega sektorja, ni mogoče proizvodnje vključiti v načrt, zato je bilo vse delo ljudske oblasti usmerjeno k pojačanju in organizaciji državnega in združnega sektorja. Brez jasne slike, katera panoga industrije, katero podjetje ima za bodoči razvoj vsedržavni pomen, katero samo republiko in katero lokalni, brez predhodne grupacije po teh vidikih, ne more biti dobrega načrta za lepo dobo naprej. Brez mere, koliko stori dela-

Za kandidate v Ustavodajno skupščino se izbirajo najboljši iz ljudstva

Pretekli teden so se pričela po vseh krajih Slovenije predvolivna zborovanja, na katerih določajo člani Osvobodilne fronte kandidate v Ustavodajno skupščino. Najboljši borec za naše pravice in svobodo v času narodno osvobodilne borbe in neutrudni graditelj države sedaj, v

V Ljubljani, v četrti Moste so izbrali za kandidata v Ustavodajno skupščino LRS tov. Edvarda Kardelja

Eno od prvih predvolivnih zborovanj je bilo zborovanje v ljubljanski četrti Moste. Dvorana Deškega vzgajališča je bila slavnostno prirejena. Na odru so visele slike Stalina, Tita in Kardelja. Že pred določenim uro so se zbrali aktivisti OF iz Most, zastopniki delavcev, nameščenci, žena in mladine. To so bili demobilizirani borec, aktivisti in organizatorji OF ter najboljši delavci pri obnovi in gospodarskem utrjevanju naše države. Njihovega sestanka se je udeležil tov. Stane Ravčič, organizacijski sekretar CK KPS, da jim pokaže smernice in naloge za prevolivno kampanjo. V svojem govoru, ki so ga poslušali večkrat prekinili z dolgotrajnim ploskanjem, je tov. Kavčič poudaril več stvari, katere morajo biti jasne slehernemu aktivistu, ki sodeluje v predvolivni kampanji. Vsi se še spominjamo nekdanjih predvolivnih zborovanj in nekdanjih kampanj za tega ali onega kandidata iz vrst zatirancev — bila so polna obljub. Prešlo pa je že v tradicijo, da je ostalo le pri obljubah. Ko pa je govoril tovariš Kavčič o osnovah naše propagande, je naglasil, da moramo pokazati na dosežene gospodarske uspehe in perspektive za bodoči gospodarski in kulturni razvoj. Poudaril je, da ima zaslug pri doseženih uspehih naše delovno ljudstvo, polno delovnega poletja in udarniškega duha. Pri naštevavanju uspehov pa se ni posluževal navadnih fraz, temveč točnih števil in odstotkov. Tak način poročanja je priporočal za volivno kampanjo vsem aktivistom ter jim stavil za vzgled Sovjetsko zvezo, kjer se vsak državljan podrobno zanima za gospodarski razvoj.

Dalje je govoril o naši vojski, ki je omogočila jugoslovansko delegacijo v Parizu, da se lahko tako odločno postavljamo v obrambo naših pravic. Na koncu je omenil še ostane reakcije, ki skušajo s puhljimi parolami predati Jugoslavijo v roke tujim imperialistom.

Vzklikanje, ploskanje in odobravanje je zadonelo po dvorani, ko je govornik kon-

čevalo, brez delovnih norm, je gospodarski načrt stavba na pesku. In končno brez zavesti delavca, da dela zase, za skupnost, da mora zato osvojiti nov odnos do dela, da teži k čim večji storitvi, da pristopa k novim delovnim metodam, da vnaša v produkcijo tekmovalne, kar vse naj dvigne in razvije novega delavca, udarnika, brez vseh teh stvari je gospodarski dvig države daljni sen.

Danes so podane vse osnove, da pristopimo k načrtni zasnovi našega državnega gospodarstva. S tem pa so postavljeni granitni temelji neodvisnosti nove Jugoslavije in jamstvo lepše, srečnejše bodočnosti delovnega ljudstva. Ker smo sami gospodarji v svoji hiši pa pomeni tudi, da bomo tem prej dosegli blagostanje, čim več navora bomo dali za dvig proizvodnje življenjskih sredstev.

Zato morajo biti te volitve mobilizacija delovnih množic mesta in vasi za pojačen delovni polet. Še več produktov, še večjo storitev, še boljše kvaliteto izdelkov, še boljše usposobljenost, še večjo delovno disciplino, to je geslo volivne dobe, ki naj se razteguje v novo obdobje po volitvah.

Slovensko ljudstvo je imelo v borbi proti okupatorju zelo malo pušk in topov. Toda imelo je drugačno orožje, to je enotnost, ki jo je predstavljala Osvobodilna fronta. V Osvobodilni fronti so se združile vse pozitivne sile slovenskega naroda. Program Osvobodilne fronte je obsegal življenjske interese širokih plasti slovenskega ljudstva. Ta enotnost je koreninila v skupnosti osnovnih ciljev vsega ljudstva. Brez te enotnosti bi bila zmaga nedosegljiva. Z družbeno političnimi spremembami v času borbe in po njej, v pogojih ljudske oblasti je enotnost delovnih množic dobila še trdnjše, stvarnejše temelje. Izven te enotnosti so danes samo sovražniki ljudstva, ki pa skušajo razširiti svoje baze na škodo ljudske skupnosti. Naša neučejnost so tiste odprtine, skozi katere se sovražniki skušajo vrvati v našo enotnost, naše napake so pa oporniki, na katerih oslanjajo svoje razbijaško delo.

Zato morajo biti volitve 27. oktobra utrditve enotnosti Osvobodilne fronte. Brez Osvobodilne fronte ne bi bilo zmage, brez Osvobodilne fronte, brez enotnosti delovnega ljudstva ni dokončne izgradnje naše ljudske države na novih gospodarskih temeljih.

To so stvari, ki jih mora vedeti vsak delavec, vsak delovni človek pred volitvami.

Drago Košmrlj

do bi obnove — to so kandidati OF, ki jih izbirajo in določajo volivci na svojih sestankih. Ker so dokazali, tako v borbi, kot sedaj pri utrjevanju in nadaljnjem razvijanju pridobitve te borbe svojo predanost ljudstvu, jih ljudstvo določa za zastopnike svojih interesov.

čal in so se pričeli aktivisti priglašati k diskusiji. Poln navdušenja je zastopnik sindikatov v imenu delavstva v Mostah izjavil, da bodo šli delavci enotno na volišče. Vdova padlega partizana je pozvala navzoče aktiviste, da-store vse, da se bodo odzvali volitvam vse žene iz Most. Mladinec je obljubil, da bo mladina volila enoglasno in z veseljem tiste, ki so se borili za delovno ljudstvo.

Nato je sekretar četrti Moste pozval navzoče, da predlagajo kandidate. V dvorani je zašumelo. Od vseh koncev se je čulo šepetanje. »Tovariš Kardelj naj bo naš kandidat!« Misel in željo vseh je glasno izrekel delavec, aktivist OF: »Predlagal bi tovariša Kardelja za našega kandidata.« Vsi v dvorani so zaploskali in dolgo vzklikali ime tovariša Kardelja. Prav tako enoglasno je bil izvoljen tudi njegov namestnik Stoper Viktor, preizkušen borec za pravice delovnega ljudstva.

Na pripombo tova. sekretarja, da bodo ponekod imeli dva kandidata, so delavci takoj odločili, da tov. Kardelj, največji slovenski borec za svobodo in pravice delovnega ljudstva, ne more imeti protikandidata. Predno so se razšil, so zborovalci obljubili stodostrno udeležbo pri volitvah, da tako izrazijo ljubezen in zaupanje tov. Kardelju — branitelju pravic narodov Jugoslavije.

Podobna zborovanja so bila tudi v drugih volivnih enotah. Aktivisti OF so izbirali najboljši iz vrst borec za svobodo delovnega ljudstva ter jih postavljali za kandidate v Ustavodajno skupščino LRS. Na Taboru so izvolili Miro Tomšičevo. Vlasto, neustrašno sekretarko OF v Ljubljani za časa okupacije. Na Viču so določili enoglasno Dr. Marjana Breclja, podpredsednika vlade LRS. Volivna enota Bežigrad-Siška je glasovala za Otona Župančiča, njegova namestnica pa je znana politična delavka Maričica Kušan. Predsednica Glavnega odbora APŽ, Oček-Dovč Angela je izbrana v Polju, njen namestnik pa je tov. Jože Kačar. V Grosup-

Uspeh naših volitev bo popoln šele tedaj, če ne bomo gledali le na število glasov, ker bi bil to samo delni uspeh, marveč se mora naš uspeh pokazati predvsem v naših delovnih naporih.

Miha Marinko

Jugoslavija ne bo priznala nikakega diktata

Mirovna konferenca poteka še nadalje v znamenju boja med reakcijo in naprednimi silami

Mirovna konferenca v Parizu je dosegla pretekli teden svojo kulminacijo z glasovanjem o takozvani »francoski črtki«, ki naj bi predstavljala nekak kompromis glede jugoslovansko-italijanske meje, ki pa je v resnici le spretno prikrit maneuver, s katerim skuša anglo-ameriški blok uresničiti svoje, danes že precej razkrite imperialistične cilje. Pred odločilnim glasovanjem o tej črti je podvelja jugoslovanska delegacija v skladu s svojimi doslednimi stališčem, da mirovna konferenca ne sme vsiljevati svoje volje s preglasovanjem, temveč da je treba priti do sporazumnih odločitev, zadnji poskus za pravično rešitev tega vprašanja. Predlagala je namreč, da se vprašanje jugoslovanske meje in svobodnega tržaškega ozemlja predloži v rešitev svetu štirih velesil, ki naj bi poskusili najti sporazumno rešitev skupaj z Jugoslavijo. Nihče ne bo mogel očitati Jugoslaviji, da ni šla do skrajnih meja popustljivosti v cilju, da se vendar najde neka sporazumna rešitev teh toliko razpravljanih, a v bistvu tako jasnih vprašanj; šla je tako daleč, da se je odrekla celo delu svojega strnjenege etničnega ozemlja — zapadni Beneški Sloveniji — na ljubo mirnemu sporazumu. Njena delegacija v Parizu kakor tudi vsi naši narodi so upravičeno pričakovali, da bodo sprico tolikih žrtve imeli našji zavezniški razumevanje za naše pravične zahteve. Tembolj, ker so naši zastopniki obrazložili tako temeljito in izčrpno vsak posamezen sektor, skoraj vsak kilometer meje, ki jo je predlagala Jugoslavija, da ni mogla biti ena delegacija iz nasprotnega tabora podati kak protiarargument, temveč so se vse zavile v brezmožni molk.

Pokazalo se je, da naša pričakovanja niso bila osnovana; pokazalo se je znova in tako jasno, kakor mogoče doslej še nikoli, da so vse delegacije iz anglo-ameriškega tabora same eksponenti imperialistične politike teh velesil, da so dejansko le zastopniki reakcije lastnih dežel, ki upa s takšno politiko pridobiti na lastnih pozicijah. Po tem, ko je bil odklonjen poslednji poskus Jugoslavije za sporazumno rešitev tega vprašanja, da se namreč preda v rešitev Svetu četvorice, je bila izglasovana »francoska črta« z 12 proti 5 glasovom, dočim se je troje držav glasovanje vzdralo. To je bilo troje zadnje dejanje v dvoletni igri angloameriške večine, ki nastopa na zunaj z donečimi demokratičnimi frazami, ki pa se pokaže na delu kot dušitelj pravic malih, resnično demokratičnih narodov. Jasno je, da jugoslovanski narodi ne morejo priznati krivice, ki jim je bila prizadeta s tem glasovanjem, zato je jugoslovanska delegacija kot resnični predstavnik volje svojih narodov dala po tem glasovanju naslednjo izjavo, ki jo je prečital predsednik delegacije tov. Kardelj:

»Jugoslovanska delegacija ugotavlja z obžalovanjem, da je skupina držav, ki na tej konferenci predstavljajo večino, ostala pri svojem stališču, da hoče vsiliti, kljub naporom jugoslovanske in še nekaj drugih delegacij za sporazumno rešitev, svojo voljo narodom Jugoslavije in preprečiti znatnemu delu slovenskega in hrvaškega naroda osvoboditev izpod tujeja jarma. Vlada Federativne ljudske Republike Jugoslavije ne more priznati, ne sprejeti takega skle-

pa, ker je v nasprotju z osnovnimi pravicami narodov in posameznikov. Takšen sklep bi predal velik del našega ljudstva na teritoriju, ki ga ono strajano naseljuje, tujemu jarmu — jarmu večerajšnjega napadalca. Jugoslovanska delegacija izjavlja v imenu jugoslovanske vlade s polno odločnostjo, da ne bo podpisala mirovne pogodbe z Italijo, ako bo temeljila na danes sprejetem sklepu, niti ne bo umaknila svoje vojske iz severno-zahodne Istre. Jugoslovanska delegacija smatra, da v mirovni pogodbi z Italijo ne sme biti nikakega diktata Jugoslaviji, temveč prijateljski sporazum in vzajemne zavezniško razumevanje. Ako se to ne doseže, bo s tem samo jalova mirovna pogodba z Italijo, temveč tudi izredno sila vzgled za bodoče odnose med narodi.«

Ta zgodovinska izjava je bila vnesena v zapisnik in bo ostala trajen dokument v zgodovini diplomacije kot dokaz dosledne borbe junškega naroda za svoje zedinjenje in za resnične demokracije.

Tudi v pretekli petek mirovne konference kaže isto silko borbe med lažno demokracijo in doslednim stališčem Sovjetske zveze glede obrambe miru in pravičnih interesov malih držav. To dosledno stališče je pokazalo uspeh v vprašanju grških teritorialnih zahtev proti Albaniji, ki ga je moralno umakniti sama grška delegacija pod težo nepobitnih argumentov, ki so jih podali proti temu predlogu zlasti zastopnika Sovjetske zveze in Jugoslavije. S tem je bil zadan težak udarec vsej grški reakciji, ki hoče s svojimi nenamitnimi zahtevami po ozemlja svojih sosedov uspati svoj lastni narod, da ne bi videl kaosa, v kateri ga je zapeljala blazna politika monarho-fasistov.

Se posebno očitno pa se zrcali ta boj v vprašanju statuta svobodnega ozemlja Trsta, iz katerega hočejo anglo-ameriški imperialisti na vsak način napraviti svojo vojno bazo ter jo držati v rokah s pomočjo vseomogočnega guvernerja, ki bi imel sprico skromne vloge, pripadajoče po anglo-ameriškem predlogu ljudski skupščini, skoraj diktatorski položaj. Posebno značilno pa je v tem predlogu, da bi se mogel guverner v vsakem primeru obrniti za pomoč na komandante anglo-ameriških vojnih sil, kar izredno jasno osvetljuje vse lepe pripovedke o svobodi in nezavisnosti, o človečinskih pravicah in polnem samoodločanju tržaškega prebivalstva na svojem »svobodnem« ozemlju.

Jasno je, da bodo delegacije vseh resnično demokratičnih držav tudi nadalje vztrajale v svoji obrambi resnične demokracije in nezavisnosti vseh držav. Prav tako jasno pa je pozornemu spremljevalcu pariških dogodkov, da bodo tudi zastopniki reakcionar in imperialistično razpoloženih krogov skušali na vsakem koraku braniti interese svetovne reakcije, ki se je prav na tej konferenci pokazala kot tesno povezana in dobro pripravljena za svoje napade na vse, kar je napredno in svobodno.

V tej luči moramo gledati tok razprav na pariški mirovni konferenci in s tega stališča moramo ocenjevati tudi velikanske napore vseh svobodoljubnih sil, ki se tako dosledno bore za uveljavljenje načel prave demokracije.

Dr. Lev Svetek

Maršal Tito na Mladinski progi

Vodja jugoslovanskih narodov, maršal Tito je obiskal mladino, ki gradi progo Brčko-Banovići in je imel na velikem zborovanju mladinskih delovnih brigad v Rapotnici govor, v katerem je med drugim dejal:

Povedati vam moram takoj, da nisem prišel sem zato, da vam vliвам s svojimi besedami novih sil, novega navdušenja za delo in da vas vzpodbujam k delu! To vam ni potrebno, s svojim dosedanjim delom ste pokazali neizmerno vztrajnost, požrtvovalnost ter pripravljenost za vlaganje največjih naporov pri izvrševanju nalog, ki jih je prevzela mladina, pa tudi za izvršitev še mnogih drugih nalog, ki bodo postavljene pred vas.

Dalje je dejal, da nad njenimi uspehi strmi drugo državo. K nam prihajajo delegati in tuje delovne brigade, da bi se navzele našega navdušenja in da vidijo, kaj je in v čem obstoja pogonska sila, ki žene našo mladino naprej in ustvarja iz nje neutrudljivega in vztrajnega graditelja naše srečnejše bodočnosti.

Maršal Tito je dejal, da uživa mladina vse zaupanje naših narodov, ki si ga je pridobila s svojo požrtvovalnostjo v vojni, zlasti pa z vzgledi delovnega junaštva, saj bo proti pričakovanju dogradila Mladinsko progo pred določenim rokom. Dejal je, da je prišel med mladino, da se z njo veselijo doseženih uspehov in pogovoril v novih podvigih.

Mladina si sama ustvarja bodoče naloge. Začela je z velikim delom — z gradnjo Mladinske proge Brčko-Banovići, ki jo bodo drugo leto zgradili še naprej do Sarajeva, kar bo velike važnosti, ker je Bosna bogata na rudah in gozdovih. Maršal Tito je izrazil prepričanje, da bo mladina v prihodnjem obdobju gradnje pokazala

iste vzglede vztrajnosti kot dosedaj. Dejal je tudi, da je videl pri ljudstvu ob progi, koder je hodil, veselo začudenje in ponos nad delom mladine in poudaril, da delo na tej progi ni samo gradnja novega, za gospodarstvo potrebnega objekta, temveč se na tej progi kujejo novi ljudje, ustvarja se delovni kolektiv in prekaljuje in utrjuje bratstvo in enakost naših narodov. Naglasil je: »Vi, mlada generacija, imate večkratno nalogo in velike zasluge pri utrjevanju bratstva in enotnosti.«

Ko je govoril o podvigih jugoslovanske mladine, je omenil tudi mladino naše Istre, Slovenskega Primorja in Julijske krajine, katera s tolikim zaupanjem gleda na novo Jugoslavijo ter približi, da bomo storili vse, da bo združena z nami.

Maršal Tito je poudaril, da stojte pred mladino velike in težke naloge, ki pa jih bo kljub nenaklonjenosti nekaterih elementov uspešno rešila. V prihodnjih letih moramo zgraditi železniške mreže in ceste, zgraditi moramo industrijo in izvesti elektrifikacijo. Letos so še težave zaradi pomanjkanja kadrov in strokovnih sil, toda tu, na Mladinski progi je delovna šola, korvačnica novih kadrov. Prihodnje leto bodo stopali v vrste voditeljev gradnje naše dežele novi kadri in lahko verujemo, da bomo izvršili vse zadane naloge.

Ob koncu svojega govora je maršal Tito pozval mladino k vztrajnosti tudi v pridobivanju onih mladih ljudi, ki še dvomijo, da bomo premostili težave pri izgradnji dežele. Dejal je: »Naj jim bo vaš delovni polet in vaše delovno navdušenje za vzgled v vsakem kraju, kjer bivate in obenem v vzpodbudo, da vstopijo v vaše vrste in se vključijo v ta splošni delovni kolektiv, ki danes gradi novo Jugoslavijo.«

lju je izbran tov. Leopold Maček, sekretar ljudske odbora ljubljanskega okrožja. Minister Leskošek Franc kandidira v eni izmed volivnih enot v Celju, v drugi pa so sklenili, da pošljejo prošnjo tovarišu Kldriču, da bi sprejel kandidaturu. Industrijski center Zagorje je izbral tovariša Marinka, predsednika vlade LRS. Koroska četrt v Mariboru pa tov. Kardelja.

Do 14. oktobra bodo izbrani kandidati po vsej Sloveniji, tako bo vse pripravljeno za volitve, sli imajo namen mobilizirati najširše ljudske množice za čim uspešnejšo izvršitev težkih in odgovornih nalog, ki stoji pred nami — kot je dejal tov. Marinko, predsednik vlade, na seji Glavnega odbora OF.

Važno vprašanje za vse sindikalne funkcionarje

Plačevanju članarine je treba posvetiti več pozornosti!

Vprašanje plačevanja sindikalne članarine ni le finančno vprašanje za organizacijo, temveč merilo zavednosti članov organizacije in njihova osnovna dolžnost. S tem nismo rekli, da finančna stran ni važna, saj je članarina skoraj edino sredstvo, s katerim se vzdržuje organizacija in z njo vsa njena prizadevanja in napor, ki so posebno pri sindikatih združeni z najrazličnejšimi nalogami. Zato je treba pribiti, da vsi tisti člani organizacije, ki ne plačujejo članarine, organizacijo s tem dejansko ovirajo pri njenem delu.

način moramo pričakovati od vsakogar, ki se odloči, da vstopi v sindikat, da storj tudi v pogledu plačevanja članarine svojo dolžnost. Člana, ki ne plačuje članarine, ne more opraviti niti oddaljenost, niti razni podobni izgovori, ki imajo svoj vzrok vedno v tem, da takemu člani ni dosti do organizacije, ker je pristopil v njo zgolj iz spekulativnih namenov. Kljub temu mora biti briga podružničnih funkcionarjev — blagajnikov za tem, da pridobijo k plačevanju tudi te posameznike, v kolikor ti sploh še želijo ostati v organizaciji. V nasprotnem

vanja članarine v I. polletju, tedaj dobimo sledeči rezultat:
 Povprečno prijavljenih na mesec 121.849
 Povprečno plačujočih na mesec . 94.326
 Povprečno neplačujočih na mesec 27.523
 Povprečno plačujočih v odstotkih . 78,2%
 Povprečno neplačujočih v odstot. 21,8%
 K neplačujočim moramo sicer pristojevi tudi one člane, ki zaradi bolezni ni nezaposlenosti članarine ne plačujejo, vendar je ta odstotek majhen.
 V juliju in avgustu letošnjega leta se je stanje na splošno popravilo. Pregled plače-

politično in ideološko zgrajen in razgledan, bo doumel odločujočo vlogo delavskega razreda in družbenem dogajanju in razvoju, ter temu primerno opravljal svoje delo v skladu s pravicami in dolžnostmi, ki jih ima kot član tega razreda.
 Vedno več sindikalnih forumov organizira razne tečaje, katerih edini cilj ni samo vzgoja dobrih sindikalnih funkcionarjev, temveč tudi ideološko in politično zgrajenih delavcev, ki naj postanejo nosilci napredka na političnem, strokovnem in kulturnem področju.
 Tudi sindikalna podružnica trboveljskih rudarjev je organizirala svoj sindikalni tečaj, ki se je pričel že 16. julija 1946. Ni treba posebej podčrtavati pomembnost takega tečaja v Trbovljah, t. j. v enem naših največjih in najpomembnejših industrijskih centrov, ki mora postajati vedno močnejše žarišče resnične delavske razredne zavesti.

sedaj je bilo 20 takih predavanj. V dveh predavanjih se je obravnavala zgodovina Narodno osvobodilne borbe; 8 predavanj je zajemalo sindikalna vprašanja; 10 predavanj pa je bilo v okviru zgodovine VKP(b) in tekoče literature.
 Predavanja so živa in zanimiva in so obiskovalci zelo zadovoljni. V ta tečaj se je prijavilo 120 tovarišev in tovarišic, rednih obiskovalcev predavanj pa je na žalost le 55. Petindvajset prijavljenih pa tečaja sploh ne obiskuje. Med obiskovalci je poleg sindikalnih funkcionarjev tudi precej delavcev, ki nimajo funkcij. Vodstvo tečaja je z obiskovalci zadovoljno, kakor tudi s potekom tečaja samega, ki se bo nadaljeval, dokler ne bo predvideni program izrpan.
 Na vsak način je sindikalna podružnica trboveljskih rudarjev z organiziranjem tega tečaja pričela pomembno delo, katerega pozitivne posledice bodo prej ali slej vidne v vsem življenju trboveljskega kolektiva. Zostankarji pa bodo prej ali slej čutili zaostalost v politični in sindikalni izobrazbi in bodo takrat sami spoznali, da so zamudili lepo priliko, ki jo nudi ta tečaj rudarskemu delavcu za dosego višje politične in ideološke stopnje.
 M. R.

Predavanja na tem tečaju se vrše vsak ponedeljek popoldan od 9. do 11. ure in popoldne od 18. do 20. Pred vsakim predavanjem poda predavatelj izbrčen pregled tekočih političnih dogajanj v svetu in doma. Temu pregledu, ki traja navadno 15 minut, sledi 45 minut predavanja, naslednja ura pa je namenjena diskusiji o osnovi, ki jo je podal predavatelj. Do

Prva konferenca gostinsko-turistične stroke Slovenije

Gostinsko-hotelska stroka je važen gospodarski in politični činitelj

Dne 27. in 28. septembra se je vršila v Domu sindikatov v Ljubljani I. konferenca delavcev in nameščenecv gostinsko-turistične stroke Slovenije. Poleg delegatov iz vse Slovenije in ostalih gostov sta prisostvovala konferenci tudi tov. Hinič Peter, sekretar Centralne uprave gostinsko-turistične stroke Jugoslavije in tov. Stabek Fabien, tajnik iste stroke za Hrvatsko.
 Uvodno besedo je imel tov. Diazi, predstavnik ministrstva za delo. V svojem govoru je prikazal zgodovinsko važen čas, v katerem živimo. Poudaril je velike pridobitve delavskega razreda ter potrebo po nadaljnjem upornem in požrtvovalnem delu za udržitve in nadaljnji razvoj naše ljudske države, ki je bila priborjena s tolikimi žrtvami. Posebno važnost je polagal na bližnje volitve v slovenski parlament, ki bo nova pridobitev slovenskega naroda. Te volitve so ponovna manifestacija enotnosti jugoslovanskih narodov, ki je bila eden najvažnejših činiteljev, ki so slovenskemu narodu omogočili graditi svojo državnost. Te volitve pa naj nam bodo v vzpodbudo za čim uspešnejšo izvršitev težkih in odgovornih nalog, ki so pred nami, predvsem v pogledu dvigovanja gospodarske moči naše države.
 Konferenco je pozdravil tudi tajnik Federalnega odbora ESZDNI za Slovenijo tov. Jože Jurač ter tovarišja Hinič in Stabek.

boljšala se je delovna disciplina, poglobilo pa se je tudi tovarštvo med članstvom. Higijenske razmere so se 100 % izboljšale, članstvo je napravilo 11.731 prostovoljnih ur, za fond prvomajskega tekmovanja so napravili 5825 ur, prostovoljnega dela na terenu se je udeleževalo 50 % članstva. Za KP, Mladinsko progno itd. so nabrali 406.570 din. V pogledu pripravevanja so dosegli 80 % izboljšanje, prav tako pa so pazili, da ni zahajala v lokale mladina izpod 17 let brez nadzorstva ter ni doživljala alkoholnih pijač. Tudi administrativno delo se je za 100 % izboljšalo. Udeležba sestankov in političnih ur se je dvignila za 90 %, kulturno-prosvetno delo pa je preseglo prejšnjo višino za 300 %.
 Pri kulturno-prosvetnem delu se kljub uspehom še vedno pozna vpliv preteklosti. Vendar pa se je ugotovilo, da so imele podružnice poleg političnih ur, sestankov, bralnih krožkov in odborovih sej tudi tečaje. Tako je imel Krajevni odbor zveze Ljubljana trimesečni tečaj. Članstvo je naročilo na dnevno časopisje, »Delavska enotnost« ima med delavci in nameščenici gostinsko-turistične industrije 700 naročnikov, na razne revije pa je naročilih 106 članov. Podružnice imajo tudi 20 Stenčarov. Opaža se, da je premalo udeleževanja v fizikulturi, čeprav je za gostinsko osebje velike važnosti, ker je uslužbeno v prostorih, kjer se mnogo kadi.

Politično-organizacijsko stanje

Tajnik Zveze hotelsko-gostinske industrije Slovenije, tov. Cizel Franc, je v svojem referatu podal pozitivne in negativne stran del v podružnicah. Zveza delavcev in nameščenecv hotelsko-gostinske industrije Slovenije šteje 1866 članov, kar predstavlja 95 % vseh hotelsko-gostinskega osebja. V pogledu plačevanja članarine je hotelsko-gostinska zveza na 21. mestu med ostalimi zvezami, kar je vsekakor slabo spričevalo sindikalne zavesti. Zaradi malomarnosti podružnic, ki niso pošiljale točnih poročil, je bil tajnikov referat v marsičem pomanjkljiv. Skupno število političnih sestankov je razmeroma zadovoljivo, po posameznih podružnicah pa dosežena števila nikakor ni zadostna. V pogledu tarifne politike bodo težkove vse dotlej, dokler članstvo ne bo razumelo tega, da se z dviganjem plač položaj ne bo izboljšal, ker s tem rastejo tudi cene v gostinskih obratih.

Tudi za osebje gostinsko-turistične industrije mora veljati 8 urni delovnik

V diskusiji se je mnogo govorilo o delovnem času, ki je bil ponekod nad 8 ur, kar pa ne odgovarja zakonu. Če velja za vse ostale delavce, mora veljati tudi za delavce in nameščenice te stroke 8urni delovnik, sicer je udeleževanje na kulturnem polju onemogočeno. Diskutanti so naglasili tudi potrebo po izvajanju uredbe o plačah, da se tako izključijo napitnine. Preprečiti se mora izkoriščanje uslužbenecv, kjer je premalo osebja je treba nastaviti novih moči. Primer brezvestnega izkoriščanja je v gostilni Žitnik v Ljubljani. Gostilničar kljub temu, da je lastnik trah hris in še posebeva na Dolenskem, še čisto po starem kapitalističnem sistemu izkorišča svojo uslužbenko in jo zaposljuje pozno v noč. Podružnice so zagrešile veliko napako v tem, da niso zaslužnih in požrtvovalnih delavcev nagradile in jim dajale priznanje, ki jim gre. Zato gostinsko-turistična stroka nima udarnikov, ker se jim ni posebej paznje, kljub temu, da je mnogo predanih, priznanih vrednih tovarišev. Vse napake morajo sindikalne podružnice sme reševati, k delu morajo pritegniti tudi obratovodje, kajti vsi se morajo zavestati, da so del skupnosti, za katero so dolžni delati. Obrati se morajo truditi, da goste čim boljše in čim cenejše postrežejo. Predvsem mora dobro in pravilno posloovati državni sektor, na katerega ima uprte očj privatni, ki bi vsako napako opazil in jo uporabil v svoje namene.

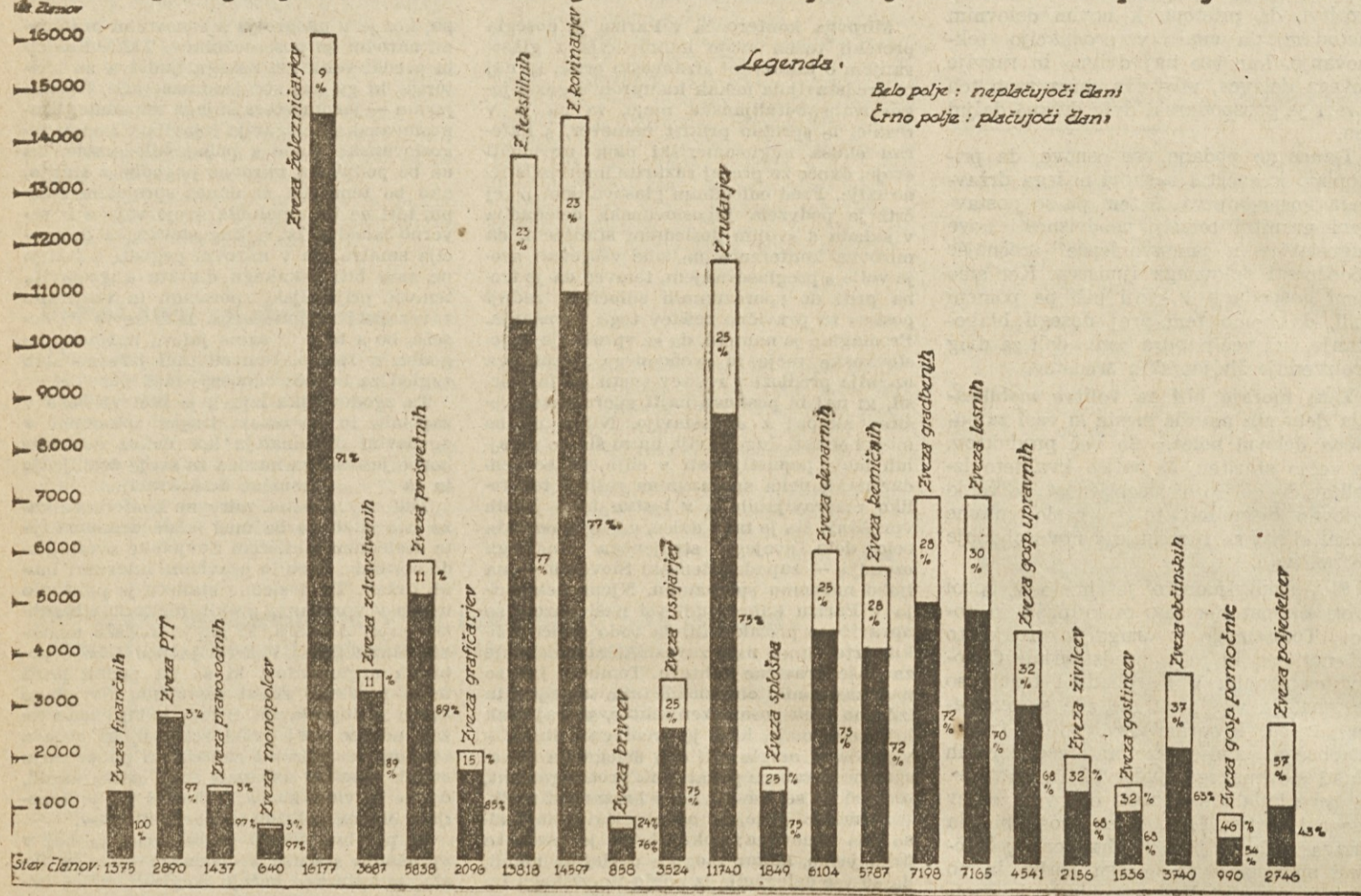
Politično-vzgojno delo članstva ni jmelo zaželenih uspehov.

Politično-vzgojno delo se ni vršilo preučevalno, požrtvovalno in z ljubeznijo, da bi bili sestanki zanimivi in dobro obiskani. Članstvo se ni zainteresiralo za študij marksizma in leninizma, čeprav imamo dovolj knjig in tudi sposobnih ljudi, ki bi prevzeli to nalogo. Vzgoji članstva se mora posvečati največja pažnja, da se utrdi med njim proletarska zavest in da bodo razumeli vse probleme, ki se pojavljajo v naši ljudski državi.
 Tajništvo Zveze se je v začetku borilo z velikimi težkocami v pogledu članskih izkaznic in kartotek, danes pa je to urejeno. Povezava z višjimi forumi, kakor tudi dopisovanje in osebni stiki s podružnicami so se le deloma izboljšali. Povsod se opaža potreba po kadrih. KOZ Ljubljana deluje uspešno. Pridobil je na številu članstva, posvetil pa se je tudi vzgoji in delu na terenu. KOZ Celje ima sicer stike s tajništvom, vziščaj pa mora število sestankov in vestneje delati mesečne obratnje. Ljubljanske podružnice dobro delujejo, zlasti gre pohvala podružnici št. 9, ki je dvignila število članstva od 70 na 132, le podružnica št. 5 je mrtva in ne pošilja nikakih poročil. Tudi poslovanje mariborskih podružnic je zadovoljivo, administracija je vzorna. Pač pa mora KOZ razbiti podružnico št. 7 in pritegniti v organizacijo še neorganizirano članstvo. Podružnica Bled, ki je bila v začetku slaba, se je 100 % popravila. Grajati pa moramo podružnico Brežice, ki je popolnoma nedelavna. Podružnica št. 11 Ljubljana je napravila 2455 prostovoljnih ur v vrednosti 12.000 din. Da se bodo v bodoče dosegli čim večji uspehi, bo treba posvetiti vso pažnjo zlasti manjšim, šibkejšim podružnicam.

Na konferenci so sprejeli vrsto sklepov, da bi se izboljšalo delo

Ob zaključku konference so sprejeli med drugimi sledeče sklope: V bodoče bo treba posvetiti največjo pažnjo politični, strokovni in kulturno-prosvetni vzgoji članstva, da bo organizacija vsestransko močna. Strokovni člani bodo svoje znanje tovarišic prenašali na mlajše člane in napovedovali neizprosno boj vsakemu, ki bi poskušal razbijati našo enotnost. V novem družbenem redu bodo delovnemu ljudstvu ob priliki oddala nudili vse, kar bo v njihovih močeh, da bo sleherni delavec čutil, kako nova država skrbi za delovnega človeka. Vso pozornost bodo posvetili menzam, da bodo imele dobro in ceneno hrano. Podružnice bodo v sporazumu z upravo podjetja postavile delovne norme. Vso pozornost je treba posvetiti mladini-vajencem, ki se morajo politično kot strokovno podkrožiti, da zavzemajo pravilno stališče namram gostom. Poskrbelo se bo za to, da se bodo mladi kadri vzgajali v tiskih obratih, kjer jim bo dana možnost temeljite izobrazbe. Pri reševanju problemov se bodo naše podružnice posvetovale s podobnimi organizacijami ostalih republik, da bodo zagotovile svojemu članstvu vse pravice, ki mu jih nudi naša ljudska oblast. Zaključno besedo je imel sekretar Centralne uprave gostinsko-turistične industrije Jugoslavije Hinič Peter, ki je dejal, da je bila konferenca plodna, vprašanje je le, kako bodo podružnice izvajale njene sklope in smernice. Poudaril je, da se bodo dosegli ogromni uspehi in bodo delavci in nameščenici gostinsko-turistične industrije Slovenije na prihodnji konferenci lahko s ponosom navajali svoje uspehe in tudi udarnike, če bodo delale podružnice po navodnih konferenci.

Pregled povprečno mesečno organiziranih in plačujočih članov v I. polletju 1946.

Takole izgledajo naše Zveze v pogledu moči in plačevanja naročnine

ČLANARINA NI DAVEK!

Poleg tega, da mnogi člani naših organizacij zaostajajo v plačevanju članarine ali pa ga sploh opuščajo, se nereditko dogaja, da mnogi člani ne računajo članarine od bruto zneska vseh dohodkov. To se dogaja zlasti pri akordnih zaslužkih. Predvsem pa moramo ugotoviti, da je plačevanje članarine na splošno še vedno predmet razpravljanja in nerazumevanja. Tu ne mislimo samo na one, ki ne plačujejo, temveč tudi na tiste, ki smatrajo članarino kot nepotreben izdatek in vedno znova sogovornjavljajo, da od tega prav za prav nimajo ničesar. Pravijo, da je nečlan deležen istih pravic, kakor sindikalist in podobno. Vzrok obstoja v tem, ker se plačevanje članarine v nekaterih podružnicah ni organiziralo pravilno, to je s pomožnimi blagajniki. Samo en blagajnik brez pomožnih blagajnikov ne zmore vsega dela! Zato nastajajo razne težave, tako da se je naposled marsikje dogodilo, da so se člani in odborniki zadovoljili s tem, da so na sestanku sklenili, naj se članarina odteguje v pisarni, kar davek. Če bi o tem kolkaj razpravljali, tedaj bi lahko vsakdo prišel do ugotovitve, da je tak način plačevanja članarine nepravilen ter škodljiv za ugled organizacije.
 Vprašanje plačevanja članarine so pravilno rešili le v onih podružnicah, kjer imajo uveden prostovoljni način plačevanja. To povzroča sicer precejšnje težave, na eni strani s tem, da je treba uvesti organizacijo plačevanja po pomožnih blagajnikih, na drugi strani pa zaradi tega, ker mora v tem primeru vsak član sam, prostovoljno in pravčasno plačevati pripadajoči znesek za članarino, toda baš to je osnovno merilo predanosti organizaciji.
 Doslej smo način odtegovanja opazili v tovarni usnja v Soštanju, v tovarni verig na Lescah, pri vseh močnejših podružnicah železničarjev, v tovarni Indus, pri podružnici ljubljanskega gledališča, ter do nedavnega tudi pri podružnici KID na Jesenicah in še kje. Mnogokje se je tej nepravilnosti pridružila še druga in sicer s tem, da so pri odtegljajih za članarino prišli še prostovoljne socialne datjave, za patronat in podobno, kar vse je prišlo pod navdobo: »Odteljaj za članarino«.

primeru se z njimi ne more računati in jih ne moremo šteti med člane. Na vsak način pa mora odbor storiti vse tako, da krivda v tem pogledu ne pade nanj, temveč na dotične delavce in nameščenice, ki bodo s tem dokazali, da jim ni do organizacije.
 V pogledu plačevanja članarine je Sekretar Glavnega odbora Enotnih sindikatov Jugoslavije, tov. Ivan Božičević napisal v Radu št. 70 od 31. avgusta t. l. sledeče:
 »Člani sindikatov so oni, ki vršijo svojo člansko dolžnost napram organizaciji. Plačevanje članarine je eno od obveznosti, ki na najrazglednejši način dokazuje, ali je kdo član ali ne. Če je kdo prenehal s plačevanjem članarine, je prenehal biti tudi član organizacije in ga v nobenem primeru ne moremo uvrstiti med nekatere »neplačujoče« člane, ker ti sploh ne obstajajo. To je v pravih vsake organizacije jasno povedano.«

vanja članarine v 8 mesecih nam daje sledeči rezultat:

Povprečno prijavljenih na mesec 125.858
 Povprečno plačujočih na mesec . 106.289
 Povprečno neplačujočih na mesec 19.569
 Povprečno plačujoč. na mes. v % 84%
 Povprečno neplač. na mesec v % 16%
 Iz gornjega sledi, da štejejo Enotni sindikati Slovenije ob koncu avgusta letošnjega leta 106.289 članov.

NE DELAJMO SI UTVAR O VISOKEM PROCENTU ORGANIZIRANIH, TEMVEČ PRITEGNIMO V ORGANIZACIJO VSE ONE, KI SO VOLJNI VSTOPITI VANJO.

S pravilno presojo, kdo je član sindikata, je nastala tudi večja razlika med organiziranimi in neorganiziranimi delavci in nameščenici. S tem se nismo znebili le utvar o visokem procentu organiziranih, temveč smo si naložili novo nalogo, ki obstoja v tem, da privedemo v organizacijo vse one, ki so voljni njo pristopiti. V tem pogledu je dala nekaj smernic že okrožnica Glavnega odbora ESZDNI Jugoslavije št. 2979 z dne 23. jul. t. l., ki poziva predvsem podružnične odbore, da storijo vse za čim večjo vključitev delavcev in nameščenecv v sindikate. V Sloveniji je sicer število članov v stalnem porastu, vendar je treba reči, da je razlika med zaposlenimi in organiziranimi še vedno velika. Če povprečno število neplačujočih na mesec, ki znaša 19.569, je visoko, k temu pa še pridejo delavci in nameščenici, ki stvarno še niso pristopili v organizacijo. Njih pa je vsaj še toliko, kolikor znaša število neplačujočih. Posebno tajništva zvez bodo morala polgati tudi na to dovolj pažnje s tem, ko bodo na podlagi števil, ki so na razpolago, vsak mesec sproji pregledala razliko med zaposlenimi in organiziranimi v njihovi zvezi.

ZAKLJUČKI

1. Blagajniki naj v bodoče polgajo več pažnje navodilom višjih sindikalnih forumov glede plačevanja članarine. Strogo je treba paziti na to, da bo član za tistj mesec, ko je plačal članarino, takoj prejel tudi zamniko.
2. Odtegovanje članarine se mora odpraviti ter nadomestiti s pomožnimi blagajniki. Stvar podružničnega odbora je, da organizira plačevanje članarine ob določenem času in na določenem kraju.
3. K članarini se ne smejo pristeti nikakršne druge datjave, tudi ne prostovoljne.
4. Skrbeti je treba, da vključijo v sindikat čim večje število še neorganiziranih, ki morajo za to pokazati dovolj preste volje.
5. Odslej se bo smatralo in pojmovalo število organiziranih le po številu plačujočih članov.

PLAČEVANJE ČLANARINE V I. POLLETJU 1946

V naslednjem objavljamo grafikon, ki zgovorno kaže stanje plačevanja članarine v I. polletju letošnjega leta.
 Pri natančnejšem pregledu grafikona moramo ugotoviti, da je med prvimi desetimi zvezami pet zvez, katerih člani po večini niso delavci, kar je dokaj značilno. Če se nahaja na petem mestu Zveza železničarjev, je to zaradi tega, ker v večjih podružnicah odteguje članarino. Ker pa se je isti način uporabljal tudi drugod, razen pri rudarjih, ki zaslužijo v tem pogledu posebno priznanje, moremo le trditi, da so železničarji, katerih zveza je številčno najmočnejša, na prvem mestu glede plačevanja članarine.
 Drugo, kar nas zanima, je odstotek neplačujočih. V tem oziru zadovoljujejo le prve štiri zveze, dočim so ostale, posebno od 13. mesta naprej, ko znaša odstotek neplačujočih 25 in več %, v tem pogledu zelo na slabem. Skoraj se lahko čudimo, da se med temj nahajajo tudi člani Zveze denarnih, zadržanih in trgovskih nameščenecv ter Zveze občinskih uslužbenecv, ki je glede plačevanja članarine celo na 21. mestu. Če napravimo povprečen pregled plače-

ČLANI, KI NE PLAČUJEJO ČLANARINE, NISO ČLANI

Zaradi že navedenih vzrokov ter še drugih, ki ležijo v malomarnosti novih članov, smo morali napraviti pregled, koliko imamo članov, ki v pogledu plačevanja članarine ne izvršujejo svoje dolžnosti. Vzrok neplačevanja izvira prav gotovo iz pomanjkljive zavednosti novega člana. Na vsak

Sindikalni tečaj trboveljskih rudarjev

Za vedno so minuli časi, ko je bila kulturna zaostalost in nerazgledanost delavstva cilj uradne »prosvetne« politike in ostalega, tedanjim režimom služnega prosvetarstva. Danes do kraja razumemo ta zločinski cilj. Hlapec naj ostane hlapec, naj ne misli po svoji pameti, kajti le tako bo ubogljiv in pokor-

ren sluga gospodu! V ljudski demokraciji je stvar tudi v tem oziru bistveno izpremenjena. Prav zato pa vemo in čutimo na vsakem koraku, kako težke so posledice »kulturnega« nasilja preteklih dob. Zato postaja kulturno-prosvetno delo naših sindikatov najvažnejši delovni sektor. Le kulturno prosvetljen delavec,

V prvomajskem tekmovanju se je delo znatno izboljšalo

V prvomajskem tekmovanju so delali po načrtu, zato so dosegli lepe uspehe. Iz-

Glavna dela na cesti Ljubljana-Jeziča so končana

Novi udarniki, proglašeni zaradi požrtvovalnega dela na cesti Ljubljana-Jeziča

Štiri km dolga cesta Ljubljana-Jeziča je odprta in izročena prometu.

Ministrstvo za gradnje je letošnje pomlad poverilo Direkciji cest nalogo, da to važno cesto, ki je že v stari Jugoslaviji imela dnevno nad 5000 ton avto-prometa, čim hitreje dovrši, čeprav je bilo po vojni nebroj ovir, ki bi opravilevale zamudo. V juniju je gradbeno vodstvo pričelo z deli, julija so že tlakovali. Skopati so morali 40.000 m³ materiala, pripeljati 600 vagonov kock in robnikov, saj je površina tlaka velika 25.000 m². Rok, v katerem naj bi bila cesta v glavnem dovršena, je bil kratek. Po projektu bi moralo biti delo končano 15. novembra. Razume se, da se je delavstvo in vodstvo trudilo, da bi določeni rok še skrajšalo, čeprav je bilo veliko težav. Gradbeno vodstvo je pričelo graditi brez vseh potrebnih naprav, kajti podjetje je mlado in to je bila prva naloga te vrste, ki jo je Direkcija cest prevzela nase. Vse stroje in orodje so nabavljali potem, ko je bilo delo že v teku. Sprva pa ni bilo niti delavcev. Le polagoma so se zbirali v delavski koloniji ob cesti. Prišli so iz različnih krajev, od Prekmurja pa vse do Istre. V čednih hišicah delavske kolonije so imeli preskrbljeno udobno stanovanje — zračne spalnice, skupne jedilnice in skupne kopalnice.

Vsa bližnja in daljna okolica je z zanimanjem sledila gradnji 15 km široke ceste na črti Maribor-Trst. Nešteto krat so v prostem času prišli udarniki in nameščenci iz pisarn, da s krampi in lopatami v rokah pospešijo delo. S terenov Vič, Šiška, Moste, Bežigrad in Jeziča so prišli, prav tako nameščenci raznih ministrstev, pomagala pa je tudi mladinska brigada Vere Slandrove. Ker so poleg tega prvoten načrt nekoliko spremenili in hoteli predvsem s tlakovanjem 7 in pol m širokega srednjega dela, je bila cesta izročena prometu že prvega

oktobra — 45 dni pred določenim rokom.

Slovesna otvoritev se je vršila na skrajnem koncu ceste na Jeziču, pri »Ruskem carju«, kamor so v povorki prišli delavci in inženirji. Tu jih je pozdravil in se jim zahvalil pomočnik ministra za gradnje, tov. ing. Marjan Tepina, ki je razdelil 7 tovarišem: Lipeju Janezu, Omerzi Pavlu, Čadoniču Juriju, Jeršaku Francu, Novaku Francu, Babiču Benjaminu in Predonzanu Jordanu, udarniške legitimacije. Ti tovariši so delali po 30% nad običajno normo. Nadalje je bilo nagrajenih še 27 tovarišev, 8 pa pohvaljenih.

Tovariš Tepina je svojem govoru naglasil tudi politično vlogo te ceste, ki je, skupno z drugimi gradnjami v Sloveniji, najboljši odgovor vsem godrnjačem, ki še vedno nočejo priznati, da grede naši delavci na gospodarskem polju od zmage do zmage.

Nato sta delavcem spregovorila tov. Leo Kovačič, pomočnik ministra za delo in predsednik Enotnih sindikatov Slovenije, nato Tone Dolinšek, ki je poudaril važnost sindikatov pri organizaciji dela na tej cesti.

Posebno tople besede pa je ob tej priliki v imenu delavcev spregovoril tov. Alojzij Cestnik, cestni nabijač iz Turnišča pri Ptujju. V preprostih in pristranskih besedah je pokazal na skupni napor inženirjev, delavcev in nameščencev, ki so se enako trudili, da bi vestno, hitro in dobro opravili delo. »Reakcija v svetu bo lahko razumela, da pri nas ne bo mogla več ne sejati, ne žeti.« S temi besedami je zaključil svoj govor, ki so ga delavci večkrat prekinili z navdušenim ploskanjem.

Cesta na Jezičo je nova zmaga napora naše ljudske oblasti, ki se je že po enem letu svobode lotila in izvedla nalogo, katero je stara Jugoslavija reševala 20 let, pa je ni rešila.

»oti Anici in jo skušal potegniti iz moje prisotnosti. Postalo je nevdaržno in morali sva končati.

Pred mojim odhodom je bilo nešteto besed, ki so le potrjevale prvo ugotovitev. In kaj bomo potegnili iz tega?

Omenjena delodajalka krši osnovne postavke, da ne sme biti izkoriščanja človeka po človeku. To je eno. Drugo pa je, da krati Anici vse pravice, ki jih ima

kot taka. S tem ovira njen strokovni in duševni razvoj. In slednjič, tak odnos, ki ga ima gospodinja napram svoji pomočnici sega v navadno ustrahovanje, kar nima nobene podobnosti s seranjim časom.

Držimo se zatrdila tov. Ministra in bomo obravnavali vsak poskus nepravilnega postopanja z ozirom na uredbe in človeško pojmovanje.

N. V.

Usak dan novi udarniki — usak dan višja proizvodnja — nove tovarne raste o

Po osvoboditvi, ko se je pričelo obnavljati delo v tovarnah, je bilo večini delavstva jasno, da bo mogoče obnavljati in graditi le tedaj, če bo storil pri svojem delu vsak to, kar more in ne samo, kar mora. Delavci so vedeli, da je od njihovih rok, ko obnavljajo tovarne in strežajo strojem, odvisna vsa naša bodočnost. Pojavili so se prvi udarniki in za njimi novi, vedno več jih je bilo. Z intenzivnim delom in novimi načini dela so dvigali proizvodnjo, nekateri po cele desetine odstotkov nad stare norme, drugi pa so z genialnimi domislicami ter z novokonstruiranimi stroji dvignili proizvodnjo za več sto odstotkov ter tako olajšali in pospešili delo, mnogokrat pa celo preprečili zastoj obrata, ki je grozil zaradi manjkajočih priprav in strojnih delov.

Delovni elan, ki se je pričel v naših tovarnah po osvoboditvi, pa ni popustil, temveč traja dalje in se vedno bolj krepi. Kjer koli se dela, kjer koli se gradi, povsod je prva misel delavcev, kako bi se opravilo delo hitreje in boljše. Da pridejo do novih načinov dela, da čim bolj prekorajajo normo — za to jim ni žal ne časa ne truda, saj vedo, da s pospešeno proizvodnjo privedejo državi mnogo stroškov, ljudstvu pa pripravijo vsak dan več proizvodov. Zato se krog udarnikov vedno bolj širi in ni čudno, da so samo v neželjo 29. septembra proglasili udarnike kar na dveh krajih: v litijski predilnici in na Vrhniki, kjer gradi »Gradiš« usnjarno.

V Litiji je bila proglašitev udarnikov izrazitejša udarniških legitimacij zvezana s človeško prireditvijo, ker so ob tej priliki razvili tudi sindikalni prapor.

Litija se je odela v zastave in zelenje. Iz Trbovelj je prišla rudarska godba, iz Kranja so prišli čestitki predlicem njihovi

in Zabjek Marija, prva za 28 %, druga za 30 % in tretja za 25 %.

Udarniki litijske predilnice pa ne drže svojega znanja in izkušenosti v tajnosti, marveč ga z uspehom predajajo svojim tovarišem in tovarišicam, ker vedo, da bo le tako delo doprineslo tovarni vedno nove uspehe in s tem koristi vsemu delovnemu ljudstvu v Jugoslaviji.

Tovarne gradimo s hitrostjo, ki je presejala vse dosedanje primere.

V nedeljo je bila še ena prireditve v čast junakom dela — proglašenje udarnikov na Vrhniki. V še ne popolnoma dokončani dvorani nove tovarne usnja, ki jo gradi »Gradiš«, je bila izrečena pohvala in zahvala njim, ki so v veliki meri pripomogli, da je podjetje »Gradiš« te samo izvršilo, ampak daleko prekorajilo svoj delovni načrt. Njihovo delo je prikazal direktor »Gradiša«, ing. Va. Ventič, ki je dejal, da je z novim načinom dela prihranjeno državi 4 milijone dinarjev, program pa prekorajen za 3 mesece. Načrt je bil namreč predviden do marca 1947, po zaslugi udarnikov in požrtvovalnega dela delavstva pa je že izvršen in sedaj izpolnjuje že drugoletni program. Vodja stavbišča, eden izmed udarnikov, tovariš inž. Ferjan Marjan, je uvedel namreč popolnoma nov način gradnje, ki se je sijajno obnesel. Vsa stavba se gradi brez opazne gradnje, s čimer se prihrani mnogo lesa in časa ter je delo mogoče opraviti z nestrokovnjaki. Betonni sebrji in stropi se grede posebej, izven zgradbe, kamor se že izgotovljeni samo namestijo in zalijejo. Pri tem načinu dela se štedi tudi železje, ker je tovariš Ferjan iznašel tudi nove železne konstrukcije, ki jih tu prvič uporabljajo.

Končno je sam naredil načrt in nato tudi sam v prostem času izdelal črpalko, ki lahko brez škode in okvar opravi vse delo. Ko bo montirana ta črpalka, bodo odpadli vsi prekatni z rešetkami, ker črpalka izčrpa vso vodo z nesnago vred. Pri isti uporabi energije ima trikratni učinek. Prefilacija je izčrpalja v minuti 400, sedanja pa 1200 litrov vode. Odpadlo bo tud tedensko čiščenje prekatov, kanalov in čistilnih naprav. Dva delavca bosta odslej le s čiščo vodo izplaknila vsakih štirinajst dni kanale.

Udarnik Okrajšek je tako prihranil tovarni letno preko 66.000 dinarjev, ne da bi pri tem računali oblike, ki se potvri, in vse potrebno orodje, ki se pri delu obrabi, in tudi pogosto popravilo črpalke in elektromotorja pri tem ni vsesto.

Nove črpalke bodo odslej uporabljali v vseh usnjarnah, izdelovali pa jih bomo doma.

Razume se, da je tovariš Okrajšek dobil od podjetja in podružnice priznanje ter je po pravici proglašen za udarnika.

Naše organizacije na prostovoljnem delu

Iz Zagorja: Strojni oddelek in elektroobrat rudnika Zagorje je organiziral delo na Trojanah in St. Gotardu, 51 tovarišev in tovarišic se je že ob 5. uri zjutraj odpravilo na delo. Kleparji so v obeh vaseh opravili gospodinjim vso posodo, drugi pa tudi niso zaostajali z delom, saj se je opravilo mnogo poljskega orodja, slamoreznic, strojev, verig, sekir itd. Podkovlji so tudi 8 konj in razdelili med revne prebivalce vsaj 30 komadov motik. Skupno je bilo opravljenih 612 delovnih ur.

Iz Maribora: Člani sindikalne podružnice Delavnice Drž. železnice, Uprave cest in Narodne imovine v Mariboru so delali v Kapli, že ob 4.30 zjutraj so se odpeljali čez Dravo proti Koroškim. Radi slabe ceste so se peljali le do Gradišča. Tam pa so jih že čakali domačini iz Kaple s kmečkimi vozovi in naložili potrebno orodje, ki so ga delavci in nameščenci pripeljali s seboj.

Zidariji so imeli dela dovolj. Pleskarji so preobdelali šolske sobe, kmetarji pripravljali žlebove za streho, kovači, verlici, klučarji, čevljarji in mehaniki pa so popravljali razno kmečko orodje in stroje. Tudi urarja in brivca so imeli s seboj. Urar je popravil 18 ur, brivec pa je polepsal vaške fante in može. Navzoč je bil tudi zdravnik dr. Zorjan, ki je izvršil 19 natančnih pregledov.

Dela pa je kljub temu ostalo še mnogo in zato so delavci in nameščenci sklenili, da kmalu zopet obiščejo vas. Po končanem delu je tov. Plevanč stopil na svojo delovno mizo in razložil zbranim kmetom pomen prostovoljnega dela. Podal je zunanje in notranje politične pregled in razložil vašanom zgodovinsko važnost volitev v prvi svobodni, slovenski ljudski parlament, ki se bodo vršile 27. t. m.

Boreci: Po vzgledu drugih opekarn se je tudi opekarna v Borecih spomnila naše mladine na progi Brčko-Banovič. Izven delovnega časa so člani te podružnice naredili 2 vagona (900 komadov) židkovic in jih stavili na razpologo vodstvu gradnje Mladinske proge.

Košaki: Tudi opekarnarji v Koških so izven delovnega časa izdelali in naložili 43,5 ton opeke za gradnjo Mladinske proge.

Iz Ptujja: Sindikalna podružnica pri mestnih podjetjih je na svojem prostovoljnem delu obnavljala hišo MLO na Bregu. Ob priliki, ko so bila na tej stavbi končana obnovevna dela, je imela imenovana podružnica dobro uspešno zabavno prireditve.

Iz Škofje Loke: Sindikalna podružnica »Šesire«, Thaler in Škofjeleška predilnica so se udeležile prostovoljnega nedeljskega dela v požganih vaseh na Martin vrhu, Prtovcu in na Fari. Na pobudo KMS-a, so podružnice iz Škofje Loke uredile tako, da gre vsako nedeljo skupina 25 ljudi na obnovitveno delo v požgane okoliške vasi. Ker pa ne uživajo samo delavci in nameščenci po tovarnah sadov narodno-osvobodilne borbe, poziva KMS — Škofja Loka tudi vse ostalo prebivalstvo, da se v čim večjem številu udeležijo obnovitvenih del in na ta način doprinese svoj delež h gospodarski obnovi naše države.

Iz Novega mesta: Tudi podružnica št. 1 — Zveze uslužbencev gospodarsko upravnih in tehničnih ustanov — Novo mesto, se zaveda svojih dolžnosti. Redno se udeležuje prostovoljnega dela, ki ga organizira MLO ali Medstrokovni svet. Obnavljali so vasi v Suhj Krajinji, sodelovali pri obnavljanju Zabje vasi in Gabrja pod Gorjanci, kjer so z raznim blagom obdarovali najpotrebnejše. Skupno je podružnica pri delu za obnovo požganih vasi opravila 990 prostovoljnih delovnih ur. — Iz Jabok, ki so bila podarjena podružnici, so napravili jabolčnici in ga poslali novomeški mladinski brigadi, ki gradi progo Otovac-Bunjarci.

Rudarji Labinskega bazena pozivajo trboveljske rudarje na tekmovanje

Te dni smo prejeli poziv rudarjev Labinskega bazena istrskih premogonikov na novo tekmovanje in sicer pod parolo: »Juljska krajina s Trstom mora biti priključena k FLRJ«.

Centralni tekmovalni odbor rudnika Trbovlje je poziv sprejel. V polni meri se zavedamo, da je tekmovanje omogočilo preskrbo delovnega ljudstva s hrano, obleko in obutvijo, ter ostalimi življenjskimi potrebščinami. Tekmovanje je omogočilo, da imamo danes po tako kratki dobi plačane letne dopuste in le z nepretrganim tekmovanjem bomo uspešno utrdili naše narodno gospodarstvo in omogočili sebi boljše življenje. To tekmovanje bomo lahko boljše izvedli, ker imamo bogate izkušnje iz prvomajskega in drugega, novembraškega tekmovanja, katerega sedaj zaključujemo. Novo tekmovanje mora prinesiti novih zmag na polju naše gospodarske obnove!

Trboveljski rudarji pozivamo vse slovenske in ostale rudarje v državi, da se odzovejo pozivu rudarjev Labinskega bazena, ker bomo na ta način lahko najuspešneje pomagali našim bratom v Juljski krajini v borbi za dokončno združitve s FLRJ.

Naprej v borbo za gospodarsko obnovo!

Trboveljski rudarji

Razkrinkali bomo vsako protizakonito delo

V novi družbi ni več mesta za zadnjaške nazore nekaterih brezvestnih gospodinj

Ni potrebno obupati spomine na nekdanji položaj gospodinjstev pomočnic. Če priznati iskreno ali ne, vsi vemo, da je bila gospodinjstva pomočnica smatrana kot manjvredno bitje pa če vzamemo v obzir:

1. Delo samo.
2. Odnose med njo in delodajalko.
3. Njene pravice.
4. Njeno plačo.

Danes pa, ko je v novih uredbah ter v zakonu o socialnem zavarovanju in sindikatu naša največja zaščita s strani naše nove oblasti, se je šele začela zavedati, da spada tudi ona med enakopravne člane človeške družbe.

Po izjavi tovariša Ministra za delo se bo naša ljudska oblast borila za obstojnost vsake posamezne, če bo to pokazala potreba.

Taki ukrepi so izzvali med reakcionarjimi in skrajno nezavednimi delodajalkami odpor v različnih oblikah:

- a) Smejiijo se ter upajo, da bomo odstopili od teh uredb. Mi pa izjavljamo, da bomo dosledni pri vseh točkah in postopali proti vsakemu nepravilnemu ravnanju.
- b) Ne dovoljujejo udeleževati se sestankov.
- c) Celu odpuščajo iz službe.

Primeri, ki jih bomo danes neusmiljeno razkrinkali, bosta pokazala še druge prestopke, ki jih delajo brezvestni ljudje.

I.

Pri gospodinjji kavarne »Tabor« dela tovarišica Kastelic Marija. Kaj dela? Pospravlja prostorno stanovanje in včasih kuha. Ob četrtih popoldne ni prosta, le ob nedeljah od 14. do 19. ure, da more nadaljevati delo v lokalju, ki traja tja do polnoči ali do ene po polnoči. Urejevanje tega lokalja spada v njeno dolžnost, dočim pa je prijavljena le za delo v stanovanju. Ima mesečno plačo 600 din.

Ko je prejela člansko izkaznico, jo je nagovorila gospodinja, naj nikar ne misli, da ji bo kdo dal več plače, če ima to izkaznico ter da se ljudje celo branijo sprejemati v službo take, ki so v sindikatu.

Tov. Kastelčeva se je bala in vrnila izkaznico. Ko so jo klicali na sindikat, ji je gospodinja naročila, da ne sme pove-

dati, da dela tudi v lokalju, ker za to delo ni prijavljena.

Kaj vidimo iz tega? Ta gospodinja je naredila tri prestopke:

1. Z omalovaževanjem sindikata je pokazala svoj nepravilni odnos do naše ljudske oblasti in željo, da se ne bi tudi gospodinjstev pomočnice dvignile v boljše življenje.
2. S tem, da ni prijavila tov. Marijo Kastelic, da dela tudi v lokalju in ji daje plačo izpod določene višine, je šla preko vseh uredb in zakona.

II.

Pri Cerer Mariji, Tabor 2, dela tov. Cvelber Anica. Kaj se je našlo v tem primeru, bodo objasnile naslednje vrstice:

Zelega sem govoriti z Anico. Izrazila sem svojo željo skozi zamreženo okno. Za njo je bila kuhinja, gospodar, gospodinja in Anica so stali v njej. Gospodinja me je povabila precej presenečeno, naj vstopim. Vztrajala sem na tem, da pride Anica k meni. Tedaj sem spoznala z njenega obraza, da se nečesa boji, in da hoče na vsak način preprečiti najin razgovor med štirimi očmi.

Po trdem odporu je končno težko privolila.

Malo, slabotno in blede dekletce se je naslonilo na vežna vrata in uprlo svoje žalostne oči vame. Vprašala sem jo, če morda pozna katero iz domačega kraja, ki bi hotela nastopiti službo.

Tedaj se je odrgalo od vežnih vrat tisto revno telesce in Anica je proseče dahnila: »Saj bi tudi jaz šla odtod!« Ne bi potrebovala nobenih odgovorov več, v tistem trenutku sem zvedela vse. Zamislila se mi je, stisnila bi jo k sebi, saj je še čisto otrok!

Skozi zamreženo okno je zahtevalo: »Kaj pa je, saj se lahko tukaj pogovarjate z njo!« Skušala sem jo prepričati, da je tudi Anica svobodna človek in lahko govori z menoj. Ni utihnila, a midve sva nadaljevali.

Dela vse, kar je treba pri dveh ljudeh, seka tudi drva. Na sestanke ji ne pusti, zabranjuje ji sploh s kom govoriti. Plačevala ji je do nedavno 150 din, sedaj pa ji je dodala 50 din, tako da ima 15-letna Anica 200 din mesečne plače.

Zopet naju je prekinilo godrnjanje. Nestrpnost in nekli strah se je stezal

tovariši iz »Inteksa«, iz Ljubljane jim je prinesel pozdrave predsednik tajništva Zveze tekstilcev, tov. Prezelj Anton, slovesnost pa so se udeležili tudi lahkootletci iz Ljubljane.

Po slovesnem razvrtju prapora na Glavnem trgu v Litiji je tov. delegat poklical 13 delavcev in delavk, da jim da priznanje in izreče zahvalo za njihovo požrtvovalno in iznajdljivo delo, zaradi katerega so prejel naziv udarnikov. Pred novim sindikalnim praporom ki bo odslej naprej vodil delavstvo še k novim dvigom in uspehom, so se zbrali trije ključavničarji, tovariši Brovč Anton, Adamič Ivan in Juhanc Martin ter železostrugar Likovič Franc. Vsi štirje imajo velike zasluge, da je tovarna ves čas nemoteno obratovala. Sami so namreč rešili problem strojnici, ki jih je pričelo zadnje čase primanjkujeviti. V stari Jugoslaviji so namreč stroje, ki so izdelovali te strojnice, uvažali iz Nemčije, kar pa sedaj seveda ni mogoče. Preostajalo ni drugo, kot da napravijo tak stroj v tovarni sami. Omenjeni tovariši so pod vodstvom tov. Brovč izdelali stroj brez kakršne koli tuje pomoči in brez vsakega uvoženega materiala. Na ta način so rešili enega izmed najvažnejših problemov v tovarni.

Zaradi iznajdljivosti pa je prejel naziv udarnika tudi tovariš Cvetežar Avgust, ki opravlja v tovarni delo mojstra. Tovarna bi morala v najkrajšem času ustaviti nekaj strojev, ker ni bilo na razpolago valjčkov, ki jih je bilo mogoče prej dobiti prav tako le iz inozemstva. Tov. Cvetežar je izdelal nadomestne valjčke, ki prave prav dobro nadrcemstajajo in tako ni bilo potrebno ustaviti niti enega stroja. Na podoben način je rešil problem pogonskih jermenčkov. Tudi pomanjkanju kleja je odpomogel na ta način, da ga je pričel sam izdelovati, s čimer je rešil tovarno zastoj.

Udarniške legitimacije je prejele tudi osem predilk, ki so visoko prekorajile normo se pri delu tudi drugače izkazale. Tovarišica Majš Marija je prekorajila normo za 30%. Pri delu je zgled vsem ostalim, prav tako tudi njen stroj, ki — vedno čist in v najlepšem redu, odkar dela ona pri njem — ni imel še niti ene okvare.

Da lahko postanejo udarnice tudi tovarišice, ki so prišle v tovarno šele pred kratkim, je dokazala tovarišica Skubie Marija, ki je dvignila proizvodnjo za 25% nad normo, čeprav dela samostojno na stroju komaj dva meseca. Tovarišica Marn Ana je prekorajila normo za 30% in zmanjšala odpadke na minimum. Isti uspeh je dosegla tudi tovarišica Eltrin Lilička. Komaj 18letna Muljavce Štefka je dosegla 25% nad normo. Nadalje so prekorajile normo tovarišice Napret Marija, Janežič Marija

Pod razvitim praporom so se zbrali novoproglašeni udarniki iz litijske predilnice

KULTURA

M. A. Nexö ie bil med nami

M. A. Nexö ob prihodu v Ljubljano — M. A. Nexö odhaja s kolodvora v spremstvu Otona Župančiča in drugih kulturnikov ter novinarjev

Znameniti danski proletarski pisatelj Martin Andersen Nexö, ki uživa sloves »zapadnega Gorkega«, je prispel 27. septembra v Ljubljano, kjer so ga na kolodvoru sprejeli in pozdravili slovenski kulturniki, med njimi Oton Župančič in Fran Albrecht. Na banketu, ki ga je priredilo društvo slovenskih književnikov na čast velikemu pisatelju, je M. A. Nexö izrazil svoje občudovanje Jugoslaviji, »ki kaže radost, čeprav živimo v težkih časih«, kakor je dejal. Nato pa je dodal: »Ni težko, da mora ljudstvo reševati težke naloge, težko je, če se ne pride do reševanja teh naloge, s čimer je mislil na našo deželo na eni strani ter na svojo domovino in ostale države, kjer vlada kapitalizem, na drugi strani. Poseb-

no navdušen je bil nad našimi književniki, ki so — v nasprotju z meščanskimi, ki črpajo snov za pisanje v salonih — sredi življenja in zavzemajo tudi vodilne položaje v javnem življenju ter tako po njegovih besedah vsi resnici hodijo pred ljudstvom in mu kažejo pot, kar je tudi poslanstvo prave književnosti. Končno je čestital jugoslovanskim narodom, ki so vse to dosegli ter nazdravil Jugoslaviji. V terek se je Nexö odpeljal v Beograd, odkoder se bo vrnil na Dansko. Pred odhodom mu je tov. Fran Albrecht, prevajalec njegovih del v slovensčino, izročil prevode njegovih knjig v slovensčini, da se pisatelj sam prepriča, kako njegova dela vršijo veliko poslanstvo tudi pri nas.

tudi tržaško umetnost, tedaj so nasilno romale v Milano in druga mesta Italije. Podpora in razumevanje sta imela le v ožjem krogu svojih rojakov in demokratično mislečih Italijanov. Ko pripoveduje o tem, se tov. Lukerič nehote vpraša, kako bo, ko bosta prinesla in razstavila slike iz Jugoslavije, kajti položaj v Trstu ni mnogo boljši, kot je bil pod fašističnim režimom. Na vprašanje, zakaj sta prišla razstavljati v Jugoslavijo, sta odgovorila, da je bil že dolgo njun namen najprej razstava v tržaškem Stalingradu — sv. Jakobu, nato pa v Ljubljani, Zagrebu in

Beogradu. Ko pa sta prišla sem, sta načrt spremenila, Rada bi spoznala naše kraje in prinesla v Trst čimveč slik. Bodoči načrti obeh umetnikov so, da ponesejo slovensko umetnost v svet, največja njuna želja pa je, da bi se tudi v Trstu izvršile take spremembe za delovno ljudstvo, kot so pri nas, da bi lahko sčasoma, ko bi se njegov ekonomski položaj izboljšal, visele v sleherni delavski hiši res umetniške slike, ki ne bi bile več samo monopoli nekaterih ljudi. Umetnika razstavljata v Jakopičevem paviljonu od 3. do 13. oktobra.

Naša dekleta in žene pri gradnjah

»Letos sem naredila malo maturo. Sprva sem mislila, da bi šla v enoletno trgovsko šolo, vendar me je zaskrbelo matematika, ki mi v gimnaziji ni šla posebno dobro. V kakšnem dvomesečnem tečaju bi se pa strojebijska prav gotovo ne naučila dobro. Zato sem sklenila, da si pošlčem kakega zaposlitev. Ko so začeli graditi Litostroj, sem se ponudila za pomoč v kuhinji. Z ozirom na moje štiri gimnazije so rekli, da me bodo morda računali kot pisarniško moč, toda na to bi morala najbrž čakati še precej dolgo. Rabili pa so železokrivce, zato sem poiskovala pri tem delu. Tri tedne sem sedaj tu, dela sem se že kar privadila.« Tako pripoveduje železokrivka Zaja Marija. Gibčni prsti, ki so bili prej vajeni svinčnika in peresa, pa tudi gospodinjstva — oče je bil namreč med vojno v inter-naciji, mati pa v službi — danes spretno pogajajo železne palce. Kleščo, ki krivijo in vijejo žico, niso pretežke in tudi rje se je koža na rokah že privadila.

Vodja stavbe pravi, da Marija pri delu prekosi vsakega moškega začelnika. Plačana je prav tako kot njen tovariš, sedaj ko bo delala v akordu, bo lahko zaslužila še več. Skrbijo jo mraz. Delavnice so sedaj še na prostem in kmalu bo začelo zebsti v prste. Delo ne bo šlo več tako hitro od rok kot sedaj — to je za Marijo trenutno največji problem. Tudi to se bo uredilo in skup izgotovljenih okvirjev bo rastle še hitreje kakor dosedaj. Pred nekaj dnevi je že začela z delom druga železokrivka, ki bo verjetno dohitela Marijo v njeni spretnosti. V akordni skupini izdelovalcev cementnih nosilcev so tudi zaposlene žene. Med vsemi je najboljša Fabjan Ivana, ki je že profesionalist te stroke. Lani je že delala isto delo pri gradnji stanovanjske kolonije ljubljanskega LMO.

To so primeri na stavbišču, kjer žene izvršujejo težja stavbna dela, katere so do sedaj opravljali samo moški. Niso pa ti primeri edini pri nas, na Vrhniki pri gradnji Kalinove tovarne prav tako delajo žene, na borovniški progi imamo celo udarnico. V naši novi družbeni ureditvi je naša žena svojo enakopravnost — ki ji daje možnost, da pokaže in uveljavlja svoje sposobnosti v vseh poklih. Ker pa je čim večja zaposlitev žena pridobitev za našo gospodarstvo, kajti pri nas ne le, da ni brezposelnosti, ampak delovne sile celo primanjkujejo, je razveselljivo, da se v vedno večjem številu javljajo žene in dekleta, ki ne izbirajo zaposlitve. Z zaposlitvijo žena bomo pridobili nove kadre v najrazličnejših strokah in poklih, kjer so doslej porabljali samo moške moči.

Tudi težaki hočejo kulture!

Kulturna prireditev na gradnji Petanjskega mostu

V nedeljo, dne 29. septembra, je sindikalna podružnica gradbenih delavcev, ki gradijo Petanjski most, uprizorila na samem delovnem mestu znano igrano »Razirganci«, ki je prav dobro uspela. Razveselivo je, da so iniciativo za uprizoritev igre dali delavci sami, kar dokazuje njihovo vsega priznanja vredno voljo in željo do kulturno-prosvetnega dela in kulturnega udejstvovanja.

Vsi igralci so svoje vloge, čeprav so se vezbali in učili le kratko dobo, prav dobro odigrali. Trudili so se, da bi dali najboljšo, kar zmorejo. Svoje vloge so zlasti dobro odigrali: tovarišica Jožefa Rajberjeva kot Rutarica, tovariš Janez Gomilar vlogo dr. Mroža, Dajč Jožef starega Rutarja in Zemljč Jožefa Rutarjevo Vido. Vse priznanje je treba dati tudi šolskemu upravitelju iz sosednje vasi Tišine, tov. Francu Pajterju, ki je, kljub svoji prezaoptenosti, kot režiser poživljeno izvežbal igralce, jim pomagal z nasveti ter s svojim tovariškim odnosom do njih mnogo pripomogel, da je prireditev tako dobro uspela. Predstava je bila dobro obiskana, prišel je tudi minister za delo, tov. Tomo Brejc, katerega so vsi tople pozdravili. Po prireditvi je na prošnjo vodstva sindikalne podružnice spregovoril navzočim naslednje besede: »Tovariši! Je delal. »S posebnim veseljem sem prejel vaše povabilo, da se udeležim tukajšnje kulturne prireditve. 42 let sem že star, pa se skoraj ne spominjam, da

bi gradbeni delavci v tako kratkem času na sezonskem delu, ki je poleg tega še zelo naporno — zbrani od vseh vetrov — kar na delovnem mestu postavili oder in na njem pokazali plod svojih želja po kulturnem udejstvovanju.«

Tovariš minister je poudaril veliko razliko med staro in novo Jugoslavijo, med položajem, ki so ga imeli delavci takrat in položajem, ki vlada sedaj. Samo majhen del velike razlike prikazuje tudi ta kulturna prireditev. Zdej ni več različnih industrijcev in magnatov kakršnih je bil na primer tudi bivši industrijalec Benko, ki je dejal, da so prekmurjski delavci, kakor tudi vsi ostali delavci, bedasti in nekulturni. »A današnja prireditev, je dalje govoril tovariš minister, »je dokaz, da je vam, kakor delovnemu ljudstvu v drugih krajih naše domovine, manjkala samo svoboda. Čejte, kako iz ruševin zaostalosti in protiljudske vzgoje, ki so jo vtepali prekmurškemu ljudstvu nekdanji zatiralci, vstaja na dan težnja po kulturnem udejstvovanju in po znanju.« Na koncu je pozval delavce še k intenzivnejšemu delu na kulturnem polju. Besede tovariša ministra so vsi navzoči burno pozdravili, saj jim je tako od srca govoril besede, ki bi jih delavci radi ponovili vsem svojim tovarišem v svetu, da je namreč pri nas res vse drugače kakor je bilo nekdanj in se ne bodo stari časi nikdar več povrnili, ker se volje peščice izkoriščevalcev ne da več vsiliti ljudstvu, ki ve, kaj hoče.

Obiščimo dokumentarni film »Jugoslavija«

Dokumentarni film »Jugoslavija« je delo sovjetskih reporterjev, ki so ga delno snemali v času Narodno-osvobodilne borbe, delno po osvoboditvi in predstavlja izraz iz borbe narodov Jugoslavije za dokončno osvoboditev. Film je izdelal Centralni studio dokumentarnih filmov v Moskvi 1946. leta, režiral Leonid Varlenov, laureat Stalinove nagrade, tekst pa je napisal znani sovjetski pisatelj Ilija Ehrenburg. Film je sinhroniziran v 22 jezikih narodov Sovjetske zveze. Prepotoval je že mnoga mesta po Jugoslaviji. Sedaj ga predvajajo pri nas v slovenitem jeziku. Zaradi snovi in vsebine zasluži film vso našo pozornost in ljubezen.

Dokumentarni film »Jugoslavija« pokaže kljub svoji fragmentarnosti jasno sliko o borbi narodov Jugoslavije proti tujemu imperializmu v preteklosti in danes. V tem filmu razkazujejo prizori življenje v stari Jugoslaviji, ko so korumpirani oblastniki živeli na račun ljudstva in ga izdajali. Ljudstvo je prepustilo samemu sebi živelo po zastarelih tradicijah, dokler ni prišel tisti sodni dan, ko so nemški in italijanski okupatorji nasilno razsekali narode Jugoslavije in ko je ljudstvo odšlo v gore brant svojo svobodo, čast in neodvisnost. Slike v filmu nam prikazujejo, kako se je v trpljenju in naporih iz ene sovražne ofenzive v drugo gradila v krvi nova republika, nova jugoslovanska skupnost na novih temeljih enotnosti in ljudske oblasti.

To je nekako ideološka vsebina tega dokumentarnega filma. Okrog te resničnosti so nanizani prizori junaštva in ponosa preprostih ljudi. Okrog te ideje so nanizane vse sovražnikove ofenzive, ko se je Narodno-osvobodilna vojska in civilno prebivalstvo prebivalo skozi te železne obroče. Nazorno je prikazana vera preprostega človeka, da jim bo prišla Rdeča armada naproti. Naši borci so zvedeli za zmago sovjetskega orožja pri Stalingradu in so

vkjub vsemu pomanjkanju plesali in se veselili. Prikazano je trpljenje na Kozara planini. Film slika, kako so partizani po genialnem Titovem načrtu rešili 4000 ranjencev iz sovražnikovega obroča v Bosni. Poleg bojev pa kaže film srečanje partizanov z Rdečo armado, borbo za osvoboditev Beograda, Zagreba, Sarajeva, Trsta in drugih jugoslovanskih mest.

Tako lahko trdimo o tem dokumentarnem filmu, da nam ne nudi samo pregleda bojev brigad in divizij Narodno-osvobodilne vojske, ampak nam prikaže tudi ljudstvo, njegovo kulturo, stari krivični družbeni red in trdne osnove bratstva in enotnosti jugoslovanskih narodov. Zato organizirajmo obisk tega filma v skupinah, kajti spomnili se bomo težkih dni, ki so za nami, spoznali pa bomo tudi trpljenje in čustvovanje ostalih narodov Jugoslavije.

Borba slovenskega naroda za osvoboditev v tem filmu ni podrobneje orisana, saj je prišel na Glavni štab Slovenije sovjetski kinooperater šele zadnje leto. Bil je mlad, hraber rdečearmejec-kapetan. Njegovo ime Murovcev vidimo v začetku filma v okvirju. Ob tej priložnosti se spominjam prizora, ko so drveli jugoslovanski tanki osvajat Trst. Med njimi je bil rdečearmejec Murovcev. Vneli so se srditi boji, sovjetski kinooperater pa je bil med najbolj smelnimi borci. Sredi mesta ga je zadel sovražnikova krogla in kinooperater Murovcev je padel, junaške smrti pri osvoboditvi Trsta. Pri aparatu ga je takol zamajal srbski tovariš.

Poleg drugega nas tudi veže na ta dokumentarni film spomin na smrt mladega rdečearmejca, ki je padel pri smelimi izvrševanju svoje dolžnosti v službi domovine. Hvaljezni pa moramo biti vsem ostalim kinooperaterjem, ki so spremljali naše ljudstvo v njegovem največjem trpljenju in naporih in so tako ohranili za vedno trajen dokument o veliki borbi jugoslovanskih narodov za osvoboditev.

FIZKULTURA

Planinci tekmujejo za ZREN

Na visoki Rateški Pond

Vsesplošno ljudsko tekmovanje za fizikalni znak pod geslom »Za republiko naprej« (ZREN), mora do temelja razgibati tudi vrste slovenskih gornikov. Če smo v stanju doprinesiti vrhunske činite v zasneženih stenah, kjer vladata sneg in mraz, če se ne plašimo prepadov in preves v naših težko pristopnih stenah in če s pesmijo korakamo preko zasneženih vrhov naših gora, moremo s ponosom in z vso borbena zavestjo pristopiti k temu vsenarodnemu tekmovanju.

Cas je, da prekinemo z zastarelostjo! Stopiti je treba odločno korak naprej. Naj bo tekmovanje »Za republiko naprej« kamen mejnik na naši častni poti. Naj bo naša povezava z fizikuro, poleg manovnosti tudi izraz vsestranosti. Le na ta način bomo lahko izvršili sveto oporoko naših nesmrtnih junakov, ki so nam s potoki krvi blagoslovili svobodo, katero danes uživamo in jo moramo za vsako ceno ohraniti tudi našim potomcem. Mi gorniki moramo po naši borbeni vzgoji v teku tekmovanja zasesti vidno in častno mesto. Približati se moramo onemu liku fizikulturnika, ki je vedno sposoben in pripravljen čuvati pridobitve osvobodilnega boja.

Izven vsakega dvoma je, da bo nam samim vsesplošno fizikulturno znanje v največji meri koristilo pri dosegih naših vrhunskega činitev. Kajti šele tedaj, ko bomo z lahkoto lahko dosegli vse pogoje, ki jih od nas zahtevajo norme v tekmovanju za fizikalni znak, bomo v stanju izvršiti tudi vse naloge, ki jih od pravih fizikulturnikov čas in domovina upravičeno zahtevata in pričakujeta.

V normah za doseg častnih rezultatov v tekmovanju za ZREN so prav gornikom postavljeni lahki cilji, če pa v vseh panogah ne moremo doseči potrebnih norm, je potrebno le malo dobre volje, ki jo prav planinci in alpinisti posedujemo v veliki meri. Nikjer pa ne drži načelo: »Lahko doseženi uspeh je brez prave cene«, bolj kot v alpinizmu. Dobro vemo, da se je treba za posebno doživljanje in užitek trdo boriti, zato ne obupimo tudi ko pot in stromo vse, da bomo postali pravi fizikulturniki.

V polni meri se moramo zavedati, da smo nablížji potomci onih hrabrih partizanov, ki so nam prinesli prav iz naših slovenskih gora svobodo, katere šadove mi v največji meri uživamo. Tam so se oni, kakor tudi mi, naučili ljubiti to s krvjo prepojeno, našo svobodno slovensko zemljo. Slovenski gorniki so vedno storili svojo dolžnost, zato smo prepričani, da jo bodo častno izvršili tudi ti pot. Ze jih vidimo, kako trumoma hodijo v gore, že vidimo novo pokolenje, ki se v polni meri zaveda svojega poslanstva. Letos v znoju, drugo le-

to ponosno s fizikulturnim znakom, ki si ga bomo priborili v plemeniti borbi, za katero so se usposobili na poteh, ki so jih vodile preko sten in grebenov naših veličastnih gora. Planinska pota so borbena pota, ki so premoreno usposobila, da bodo odločno posegli v vsesplošno tekmovanje za fizikalni znak.

Zeleti je, da mi gorniki v polni meri izkoristimo borbene uspehe, katere smo si priborili v prevesih in nad prepadi tik pod našim svobodnim nebom in jih dosegame, ko smučamo v blaznih spustih po naših snežnih višinah. Ne plašajo nas bliski, ki parajo nebo in grom, ki pretresa naše gore, da se čuje kot borbena pešem. Plemenito in tovariško se bomo borili za fizikalni znak »Za republiko naprej«.

Drugo leto naj ne bodo redki med nami, ki bodo srečni in ponosni lastniki zlatega znaka »Za republiko naprej«.

Uroš Župančič

V Ljubljani razstavljata dva tržaška delavca — slikarja

Tržaška delavca-slikarja, Lukežič Avrelij in Cesar Jože

Pred dnevi sta prispela v Ljubljano dva delavca-slikarja, ki bosta tukaj nekaj dni razstavljala svoje slike. Tovariša Lukežič Avr. in Cesar J., sta prinesla s seboj vrsto slik — ojnate, tempere in risbe — večinoma motive iz Primorske. S svojo umetnostjo, umetnostjo našega Trsta, bosta seznanila najprej rojake v prestolnici svoje ožje domovine, v Ljubljani, nato pa bosta potovala po vsej Jugoslaviji do Makedonije, razstavljala v vseh večjih in manjših krajih, obenem pa delala in slikala. Po svoji vrnitvi v Trst bosta namreč priredila razstavo najlepših in najkarakterističnejših motivov iz naše države, da tako pokažeta, kaj sta videla v Titovi Jugoslaviji.

Značilno je, da sta oba slikarja iz vrst delavcev, ki sta vse do večeraj opravljala svoje delo v delavnici oziroma v uradu. Tovariš Lukežič je po poklicu mizar. Z mizariskim delom si je služil kruh vse do poslednjih dni, kajti — po njegovih besedah — pri njih ni življenje za umetnika, ki je samo umetnik. Po desetih, dvanajstih urah dela v delavnici je slikal ponoči, utrujen, v najtežjih okoliščinah. S svojim tov. Cesarjem, ki je bil organizativni uradnik v prosti luki, po vojni pa scenograf v gledališču za Trst in Primorje, je večkrat razstavljala svoja dela, toda fašisti so ju stalno ovirali. Razstavljene slike so ostale neprodane. Kadar pa je bilo potrebno, da fašisti prikažejo pred

Iz proglasa Ljudske mladine Slovenije za volitve v Ustavodajno skupščino

Mladi delavci in delavke!

Delavski razred, v preteklosti najbolj zatiran, je dobil v novi Jugoslaviji vse pravice in z njim tudi delavska mladina. Zakon štiti vajence in mlade delavce pred vsakim izkoriščanjem, z ustavo je določeno, da uživa mladina v delovnem odnosu še posebno zaščito države. Naša zakonodaja nudi delavski mladini zdravstveno zaščito, daje polne možnosti za strokovno in splošno izobrazbo, ljudska oblast jamči priznanje in spoštovanje delu.

Vse to je delo Fronte! Mladi delavci in delavke! Vztrajno nadaljujte s svojim poletom! Tekmujte v proizvodnji! Rušite stare norme in postavljate nove! Razmišljajte o novih, boljših načinih dela! Čuvajte in izboljšujte svoje stroje! Strokovno se usposablajte, postanite mojstri del!

Z glasovanjem za Osvobodilno fronto se v njej še tesneje povežite in stopajte pod njenim vodstvom neuklonljivo naprej za ustvaritev lepšega življenja.

Nova brošura

Kako je urejena Sovjetska zveza? Koliko republik ima? Kaj in kako so nastale? Na vsa ta vprašanja Vam odgovori brošura Vasiljeva: Državna ureditev ZSSR, ki je pravkar izšla v slovensčini in stane samo 20 din. Brošura je potrebna vsakemu aktivistu in propagandistu, vsem študentskim krožkom, predavateljem itd.

Sedaj, ko se vršijo pri nas prvi mirnodobski nabori po osvoboditvi, vriskajo in manifestirajo po ljubljanskih ulicah vsak dan novi naborniki, ki se ponosni in veseli pripravljajo na vstop v J.A. Revolucionarna ljudska vojska jih bo prekalila v zavedne borce in čuvarje nove Jugoslavije. — Tako je prišlo k naborom tudi prvih 20 nabornikov v Iga. Fantje so si pripeli šopke in okrasili voz, dva najbolj postavna pa sta jahala na čelu v narodnih nošah, z jugoslovansko in slovensko zastavo.

Uvedba potrošniških kart za industrijske proizvode

S 1. oktobrom se uveljavljajo nove potrošniške nakaznice za industrijske proizvode. Veljale bodo do 30. septembra 1947. Vzrok za ta ukrep je dejstvo, da je bilo do sedaj razdeljevanja raznega industrijskega blaga v republikah tako zamotano, da se je bilo težko razpoznati. Ni bilo preglednosti, ki je za načrtno gospodarstvo pogoj in nujno potrebno. Zaradi nepreglednosti se nikoli ni vedelo, koliko je blaga na razpolago, izdajala se se nakazila, katerih potrošniki mnogokrat niso mogli izbrati, ker ni bilo blaga, skoraj redno se je primerilo, da se je nekje nahajala množina takega blaga, ki ga je drugje popolnoma primanjkovalo. Vse to je v največji meri oteževalo načrtno gospodarstvo. Produkcija ni imela točnega pregleda potreb prebivalstva ter je izdelovala neke vrste blaga v prevelikih količinah, dočim je drugega, ki bi ga prav tako lahko izdelovala, primanjkovalo.

Vsaka nakaznica ima določeno število točk, ki se morejo izrabiti v teku enega leta. Vsota števil vseh točk nam lahko poda točno število za količino blaga, ki ga je mogoče iz razpoložljivih količin surovin izdelati.

S tem je potrošniku zagotovljeno, da bo za svoje spiske res tudi prejel blago, ki je označeno v seznamu.

Seznam predmetov, ki jih bo lahko prejel potrošnik na svoje točke, je dovolj pester, saj obsega večino potrebnih predmetov. Potrošniške nakaznice prejmejo vsi potrošniki, ki so v naši republici stalno nastanjeni. Izkaznice so treh vrst z označkami IR (industrijske radničke), IG (industrijske gradžani) in končno ID (industrijske deca). Obrazec IR prejmejo vsi delavci in nameščenci in vse osebe, ki se nahajajo v najemnem odnosu ali pa so brez posla brez svoje krivde, kakor tudi osebe, ki so na temelju posebnih predpisov izenačene v pogledu preskrbe z delavci, n. pr. vojni invalidi. Obrazec IG prejmejo vsi ostali potrošniki od 14. leta starosti navzgor, t. j. vsi tisti, ki so rojeni do 30. IX. 1933. Obrazec ID prejmejo otroci, ki so rojeni po 30. IX. 1933. Potrošniške karte za industrijske proizvode so razdeljevali skupno z razdeljevanjem živiliških kart za oktober. Prevzem potrdi potrošnik sam ali pa od njega pooblaščen oseba (družinski glavar, hišni ali blokovi zaupnik, oz. hišni lastnik). Potrošnik plača ob prevzemu potrošniške nakaznice za industrijsko blago po 1 din za komad in je prepovedano, da bi kdorkoli pobiral več. Zaradi popisa k seznamu objavljenega blaga so bile posamezne trgovine v času inventure zaprte.

Nekateri potrošniki imajo v rokah še nakazila — torej ne nakaznice — ki jih morda še niso izkoristili. Ta nakazila smejo izrabiti še do konca oktobra obenem z oddajo točk. S prvim oktobrom so bili ukinjeni in

so izgubili veljavo dosednji družinski listi. S tem terminom so prenehali tudi vsi drugačni ali posebni načini razdeljevanja, kakršne so uvedli posamezni okrožni ali okrajni ljudski odbori. Dana pa je možnost, da si potrošnik za osebne potrebe nabavi tudi drugo blago, ki ga ni v seznamu. Nakaznica vsebuje poleg določene števila točk tudi določeno število kuponov in prostor za vpis. Možnost nabave na te nakaznice je trojna: 1. (samo na točke), 2. (na kupon in točke) ter 3. (na nakazila in točke). Na same točke prejme potrošnik tisto blago, ki je navedeno v seznamu. Če bo trgovinsko ministrstvo razpisalo delitev kakve vrste blaga, ki ni navedena v seznamu, bo istočasno določilo tudi kupone, s katerimi bodo ob istočasni izdaji določenega števila točk lahko kupili objavljeno vrsto blaga. Lahko pa bo v danem primeru po predhodni objavi trgovinskega ministrstva kupiti blago neke vrste samo na vpis v določeni prostor z ali brez istočasne oddaje točk.

Potrošnik mora pri nakupu predložiti nakaznico in ne samo odstržene točke ali kupon. Družina sme točke zložiti in kupiti nanje predmete, ki so potrebni za gospodinjstvo (rjuhe, itd.), ne morejo pa kupovati na skupno zložene točke posameznih predmetov, oblek in obutve.

Za posebne vrste zaposlitve, za bolnišnice, zdravilišča, gostinske obrate, smrtne slučaje, poroke itd. imajo ljudski odbori določena pooblastila. Delavci pri posebnih zaposlitvah bodo prav tako, kakor pri navedenih primerih od okrajnih ali od teh pooblaščenih krajevnih l. o. dobili posebna nakazila. Novoporočenci — za vsakega posebej je v seznamu določena in našeta garderoba, ki si jo nabavita na posebno nakazilo in dobita poleg tega še nakazilo za hišno perilo in blago. Nosečim ženam, od 6. meseca dalje, se bodo izdajale nakaznice za nabavo platna in flanelne, za kar so določene količine. Za posebne predmete, ki ne služijo dnevnim ali široki potrošnji, se bodo izdajala nakazila na prošnjo (vreče, gasilske cevi, gumasti škornji, razni stroji, papir, steklo itd.) Vsako okrožje ima nakaznice drugačne barve, ker je področje nabave omejeno na okrožja stalnega bivališča potrošnika. Vsak potrošnik sme torej nabavljati blago na te nakaznice samo v svojem okrožju, kjer jih je prejel. To je potrebno z ozirom na to, ker bo prejelo vsako okrožje določeno količino blaga za potrošnike svojega okrožja. Obstaja izjema samo za potrošnike iz okrožja Ljubljane, ki smejo nabavljati blago tudi na področju okrožnega mesta Ljubljane in obratno. Različna barva nakaznic omogočuje kontrolo. Barve so: Ljubljana — modra, Ljubljansko okrožje — bela, Celjsko okrožje — rumena, Mariborsko okrožje — svetlozelena, Novomeško okrožje pa temnozeleno.

A. H.

O značaju gospodarskih podjetij

Ze takoj po osvoboditvi, ko se je ljudska oblast v vsej državi borila za to, da bi iz tovarn prišlo čim več produktov, se je jasno videlo, da naša gospodarstva — in to še predvsem industrija — ne bo ostala na istih temeljih kot je bila v predvojni, protiljudski Jugoslaviji. Nenaravno grajena in edino za profitom stremelca industrija stare Jugoslavije naj bi postala v novi Jugoslaviji temelj načrtnega gospodarstva, ki bi zagotovil uspešen ekonomski razvoj vse države. Ko smo po ogromnih uspehih, doseženih in prvem letu osvoboditve, z ukazom o podjetjih splošnega državnega značaja, ki ga je izdal Prezidijski ljudske skupščine FLRJ, stoli korak naprej, se je našel marsikdo, ki je gledal na izdani ukaz z ozkega, lokalnega stališča. Razume se, da so razni reakcionarni elementi dobili material za svoje protiljudsko delo, razen njih je tudi marsikdo, ki je bil samo nepoučen, nasedel izdajalski paroli, »da pri nas gre spet vse v Beograd, »da so sedaj vsa podjetja pod državljansko itd.

Tako lahko sodi samo reakcionar in tisti, ki gleda ves razvoj z ozkega stališča in brez perspektivnega gledanja na bodoči razvoj. Med tem pa ni govora niti o prvem niti o drugem, temveč gre pri tem le za določitev pripadnosti podjetij, in to zaradi evidence in vključitve v gospodarski načrt, nikakor pa ne gre za spremembo lastninskih odnosov. Ta vprašanja je pojasnil in ga ponovno obrazložil tudi podpredsednik vlade L.R.J. dr. Marjan Breclj, ki je med drugim navedel:

»Ne samo naša država kot celota, ampak vsaka posamezna federalna republika v njej bi si izpodkopavala temelje svojega gospodarskega razvoja in blagostanja, če ne bi vodila enotne državne ekonomske politike, ki ne bi stremela predvsem za to, da okrepi državo kot celoto. Preteklost nas uči, naj-novejši razvoj dogodkov v svetu pa prav tako, da je pozni resnične državne samostojnosti in neodvisnosti, pogoj razvoja države in družbenega reda, da si ga postavlja, predvsem odvisen od njene ekonomske moči. Zato je razumljivo, da mora biti predvsem skrb delovnega ljudstva Jugoslavije, ki je nosilec oblasti v naši novi domo-

vinu, da utrdi obke državno gospodarstvo. Za izvedbo take, predvsem za našo mlado državo nujno potrebne gospodarske politike, je potrebna koncentracija zadostnih finančnih in materialnih sredstev in je potreben obli državnih gospodarskih načrt, v katerega so vključeni od republiških do gospodarskih načrtov najnižjih ljudskih odborov. Samo taka gospodarska politika, ki jemlje ves državni prostor kot gospodarsko enoto, je sposobna preprečiti krize, ki skoro redno spremljajo povojno dobo, se je sposobna boriti proti zunanjim reakcionarnim silam in je edina porok širokim ljudskim množicam, da bodo šli rezultati takega gospodarjenja njim v korist.

Poudaril je, da pomeni gospodarska okrepitev države kot celote istočasno okrepitev vseh njenih federalnih republik. Tako je treba gledati tudi na to, da je po ukazu Prezidijski ljudske skupščine FLRJ dobilo republiški značaj 400 gospodarskih objektov v Sloveniji. To so večinoma državna podjetja, med njimi so pa tudi mešana, privatna in sekvestrirana. V zvezi s problemom o značaju gospodarskih podjetij, je dr. Marjan Breclj tudi omenil, da bi bilo zelo napačno, če ne bi istočasno, ko zagotavljamo republiko kot celoto njeno gospodarsko moč in okvir njene ekonomske organizacije, istega zajamčiti našim ljudskim odborom v njihovem okviru in sorazmerno njihovim potrebam in možnostim. Zato ima vlada v osnovi izdelan predlog za dodelitev ostalih gospodarskih podjetij okrožjem, okrajem, mestom ali krajem in je že prišla ter bo tudi nadalje izročala te gospodarske objekte v upravo oziroma pod nadzor ljudskih odborov.

Delo na organizaciji in reorganizaciji naših ljudskih odborov je v teku. Vsi se zavedamo, da je nujno potrebna za razvoj posameznega ljudskega odbora njegova ekonomska baza. Svoya izvajanja je zaključil takole: »Ob skupnem razumevanju pomena teh odločitev bo možen vsem organom naših oblasti in vsem, ki so vključeni v našo organizirano gospodarsko delo, večji razmah in jasnejše perspektive. Prav tako pa je potrebno, da se široke plasti našega ljudstva seznanijo s pomenu takih gospodarskih odločkov, ker le tako jim bo mogoče pozitivno vključitve v naš gospodarski proces in uspešna borba proti vsem reakcionarnim poizkusom, slabiti nas na ekonomskem področju.«

Minijem, dnevničarjem, dnevničarjem in delavcem pri vseh njih ustanovah . . . . . din 100.—

2. Nameščencem in delavcem, ki se plačujejo po Uredbi o ureditvi mezd in plač delavcev in nameščencev z dne 20. aprila 1945., pripadajo kot povračilo po 13. členu te uredbe za uradna potovanja po državi te-le dnevnice:

a) nameščencem, katerih redna mesečna plača, in delavcem, katerih mesečni zaslužek (računan na osnovi zaslužka od ure za 25 dni), znaša nad 4500 din . . . . . din 220.—

b) nameščencem, katerih redna mesečna plača, in delavcem, katerih mesečni zaslužek znaša nad 3200 do 4500 dinarjev . . . . . din 200.—

c) nameščencem, katerih redna mesečna plača, in delavcem, katerih mesečni zaslužek znaša nad 2500 do 3200 dinarjev . . . . . din 180.—

č) nameščencem, katerih redna mesečna plača, in delavcem, katerih mesečni zaslužek znaša do 2500 dinarjev . . . . . din 160.—

Glede pogojev, ob katerih se odredijo uradna potovanja in dnevnice nameščencem in delavcem, veljajo smiselno predpisi pravilnika o povračilu stroškov za uradna potovanja in selitve M. f. V. št. 3565 z dne 22. maja 1945. (Uradni list št. 36 z dne 29. maja 1945).

Zvišane dnevnice se smejo izplačevati samo iz kreditov, določenih za potne stroške, oziroma iz prihrankov pri drugih kreditih, ob pogoju, da je za povečanje kreditov iz prihrankov potrebna odobritev, preden se angažirajo.

Ta odločba velja od dne objave v Uradnem listu Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Predsednik Gospodarskega sveta: A. Hebrang, l. z.

ODLOČBA

o terenskih dodatkih.

I.

1. Terensko delo opravljajo tisti strokovni delavci, nameščenci in uslužbenici, ki jih pošljejo oblastva, ustanove ali uprave podjetij na začasno delo z določenimi nalogami in ki opravljajo svoje strokovno delo na kakem objektu ali na terenu izven kraja svoje stalne zaposlitve in katerih stroški, zvezanih z delom na terenu, jim pripada dnevni terenski dodatek, in sicer:

a) za prvih 10 dni v znesku, ki ga določa odločba V. št. 3912/46 (Uradni list FLRJ št. 37/46),

b) za ostali čas pa ne glede na potovanje iz kraja v kraj in ne glede na draginske razrede:

strokovnjakom (inženirjem, tehnikom, agronomom, zdravnikom, geologom, geodetom in pod. ter strokovnemu vodilnemu osebju del.) od 90 do 120 dinarjev, strokovnim delavcem od 60 do 90 dinarjev in upravnemu ter pomožnemu osebju od 50 do 70 dinarjev.

II.

V primerih, ko se delo na terenu opravlja periodično kot sestavni del rednega posla, danega uslužbenca ali delavca v območju njegove terenske enote, pripada terenski dodatek iz 2. odstavka I. točke pod b) te odločbe, a največ za 10 dni v enem mesecu.

III. V primerih, ko se morejo uslužbenec in delavec vsak dan po opravljenem delu na terenu vrniti v kraj svojega službovanja, pripada poleg prevoznih stroškov še 30% terenskega dodatka iz 2. odstavka I. točke pod b) te odločbe, če so delali do 12 ur, če so delali nad 12 ur, pa 50% tega dodatka.

IV.

Tam, kjer vrsta dela in razmere na terenu omogočajo pavšaliranje, določi organ, ki je pristojen za ugotovitev višine terenskega dodatka med določenim minimumom in maksimumom, terenski dodatek v pavšaliranem mesečnem znesku, ki pa ne sme preokračiti določenega maksimuma. Pavšal, ki so že določeni sporazumno z ministrstvom za finance FLRJ, ostanejo v veljavi, če ne nasprotujejo tej odločbi.

V.

Višino terenskega dodatka med določenim minimumom in maksimumom ugotovi v vsakem posameznem primeru terenskega dela starešina zadevnega drž. oblastva, ustanove ali podjetja, v zasebnih podjetjih pa delodajalec v soglasju s sindikalno organizacijo v podjetju. Pri določitvi terenskega dodatka se morajo upoštevati vse okoliščine, ki vplivajo na stroške življenja na danem terenu (n. pr. ali je organizirana preskrba in menza ter preskrbljeno zdravo stanovanje, ali se delo opravlja v naseljenih krajih, ali se opravlja posebi na enem kraju ali terenu oziroma s potovanjem iz kraja v kraj ali s terena na teren itd.). Odločba o višini terenskega dodatka se mora podrobno obrazložiti in jo je treba sporočiti tozadevnim uslužbenecem in delavcem, preden so poslani na terensko delo.

VI.

Vse druge odločbe pravilnika o povračilu stroškov za uradna potovanja iz selitve V. št. 3565/45 (Uradni list FLRJ št. 36/45) ostanejo v veljavi, kolikor ne nasprotujejo tej odločbi V. št. 3912/46 (Uradni list FLRJ št. 37/46).

Ta odločba ne velja za uslužbenec in delavec ministrstva za promet FLRJ ter glavne uprave rečnega prometa, za katere so izdani posebni predpisi.

Ta odločba velja od dne objave v Uradnem listu Federativne ljudske republike Jugoslavije.

Minister za finance: Svetozar Sužović, l. z.

Upravni sindikalnih podružnic pripočajo, da navedeni odločbi temeljito preštudirajo, da bodo lahko dajale članstvu potrebna pojasnila ter da bodo skupno z upravami podjetij in ustanov zavzele pravilno stališče pri določanju višine terenskega dodatka med minimumom in maksimumom zneskom ter ocenjevale in svetovale, oziroma soodločale, za katere dela se terenski dodatek lahko pavšalira. Po prečitanih navedenih odločb, se bodo zainteresirani lahko znašli, ker bodo iz njih razbrali, kaj jim poleg stroškov za prevoz v primeru službenih potovanj in za delo izven kraja, kjer so redno zaposleni, pripada. V kolikor pa bi se pojavili posebni primeri, naj se uprave podružnic obračajo za nasvet na svoja tajništva, odnosno na Federalni odbor ESZDNJ za Slovenijo v Ljubljani, Dom sindikatov.

Tudi pravilnik o povračilu stroškov za uradna potovanja in selitve, na katerega se odločbi v zaključku sklicujeta, je bil objavljen v Uradnem listu SNOS-a, št. 14 z dne 4. julija, 1945, v Posebni prilogi.

V Grčiji se širi odporniško gibanje

Grčija je pod sedanjim režimom postala središče intrig in blaznih naklepov proti miru na Balkanu, ki ogrožajo s tem tudi mir vsega sveta. Tako zvane »očistiševalne operacije«, ki jih v izredno velikem obsegu izvajajo vladne čete v severni in srednji Grčiji, so izzvale tudi povečano odporniško gibanje grških rodoljubov v goratih predelih severne in srednje Grčije. Vesti javljajo o hudih borbah zlasti v Tesaliji in Egejski Makedoniji, ki zavzemajo vedno večji obseg. Demokratični elementi, ki so se pred nasilno politiko grških monarho-fašistov umaknili v gore, so zadnje dni izredno povečali svojo aktivnost in zavzeli med drugim tudi mesto Diskato. Protij gverilskim oddelkom je grška vlada mobilizirala ogromne sile, ki predstavljajo številčno moč več armadnih korpusov.

Kje je iskati vzrok za to nenadno poostreje situacije v Grčiji?

Glavni vzrok je brez dvoma politika sedanjega režima, ki je zadržal vse državljanske in človečanske pravice v Grčiji, onemogočil delovanje sindikatov in razpuštil njihovo vodstvo ter izvedel lažni plebiscit za povratek kralja in monarhije. Ta režim je sramotno pogazil sporazum v Varkizi, ki je bil sklenjen v februarju leta 1945. med koalicijo EAM-a in tedanje grško vlado v celju sporazuma in

vzajemnega delovanja vseh pozitivnih grških sil. Danes je EAM dejansko stavljen izven zakona; njegovi pristniki so preganjani kakor divje zveri in izpostavljeni najhujšim zlostavljanjem. Glavno podporo sedanjim grški vladi v izvajanju njene protiljudske politike nudijo angleške čete, ki so seveda zelo interesirane na tem, da se v Grčiji razpianti državljanska vojna. V kašnem se dobro rihari in to vedo rutinirani angleški politiki zelo dobro. Podpiranje državljanske vojne v Grčiji, hkrati pa diplomatska ofenziva na demokratične balkanske države se zdaj v sedanjem momentu angleški, pa tudi vsej svetovni reakciji, prav primerno sredstvo za doseganje njenih imperialističnih interesov. Tudi nedavni grški protest glede izmišljenih incidentov na grško-jugoslovanski meji moramo šteti v vrsto diplomatičnih manevrov, ki naj bi služili ciljem grško-angleške reakcije, hkrati pa odvrgli pozornost grškega ljudstva od domačih dogodkov. Jugoslovanska vlada je seveda odbila grški protest kot neutemeljen.

Prisotnost angleških čet v Grčiji je v nasprotju z osnovnimi načeli Atlantske listine in Organizacije združenih narodov. To je obenem dokaz, koliko so vredne vse lepe besede o sedanjih angleških demokratičij, ko pa dejanja kažejo ravno nasprotno.

Dogodki v Holandiji

Holandsko ljudstvo se noče boriti za interese kolonialnega kapitala

Dne 21. septembra so se vršile v Amsterdamu velike demonstracije proti odpošiljanju holandskih čet v Indonezijo. Teh demonstracij se je udeležil tako del vojaštva, kakor tudi civilno prebivalstvo, ki je hotelo s tem dati duška svojemu odporu proti politiki sedanje holandske vlade in kolonialni vojni še posebej. Vlada je poslala na ulice vojno policijo, ki je streljala med ljudi in je bilo nekaj mrtvih in ranjenih. Ta protiljudski in protidemokratični postopek vlade je izzval burne proteste v holandski skupščini ter celo vrsto štrajkov v vsej državi, ki so se iz Amsterdama razširili tudi v notranjost in zavzemajo vedno večji obseg. Komunistična partija, stranka dela in demokratični sindikati so izdali proglas, da se bodo še nadalje borili proti odpošiljanju holandske mladine v borbo za imperialistične interese holandskih velekapitalistov. V luči dogodkov pariške konference, kjer predstavlja prav holandska delegacija ene od glavnih podpor angloameri-

škega glasovalnega bloka, so ti dogodki še posebno poučni. Postavili so namreč na laž vse tiste širokoustne fraze holandske in ostalih satelitskih delegacij o demokratičiji in obrambi interesov malih držav, ki jih tako bahato razspilejo po dvoranah in hodnikih palače, kjer zaseda mirovna konferenca. Ti dogodki zgornjo diskvalificirajo holandsko delegacijo, da bi mogla še nadalje nastopati v imenu holandskega ljudstva, ki se je sedaj jasno izjavilo proti imperialističnim ciljem svetovne reakcije. Na drugi strani pa ti dogodki prikazujejo holandsko delegacijo kot vernega slugo domače holandske reakcije, ki komaj dobro leto dni po osvoboditvi holandskega ljudstva izpod fašizma strelja v to ljudstvo in obeta še nadalje uporabo najostrejših ukrepov proti demonstracijam, štrajkom in drugim raznim sredstvom ljudske nevolje nad reakcionarno politiko holandske vlade. Pokazalo se je torej še enkrat, na kateri strani so lažna gesla o demokratičiji, in

JUGOSLAVIJA — Grška mladinska delovna brigada »Elas« je proslavila petletnico ustanovitve EAM-a. Dne 30. septembra je grška mladinska delovna brigada »Elas«, ki gradi mladinsko progro Brčko—Banoviči, svečano proslavila petletnico ustanovitve EAM-a, narodno osvobodilnega pokreta Grčije.

Naša država je podpisala nov trgovinski sporazum s Češkoslovaško. Zadnjega septembra je bil podpisan v Pragi sporazum o blagovni izmenjavi in plačilnem prometu med Češkoslovaško republiko in FLRJ. Novi sporazum o izmenjavi blaga bo še bolj razširil in utrdil ne samo gospodarske in trgovinske vezi, temveč tudi politične odnose med obema bratskimi republikama.

TRST — Tržaški demokrati proti nameram kolonialnega izkoriščanja. Na seji Osvobodilnega sveta za Trst so razpravljali o razvoju tržaškega vprašanja na mirovni konferenci in ugotovili, da proti Trstu resna nevarnost, da postane kolonija. Geslo vseh tržaških demokratov je: svoboden in demokratičen Trst, kjer bo oblast v rokah ljudstva. Če se res mora postati Trst »svobodno« ozemlje, mora biti res svobodno, ne pa izročeno na milost in nemilost guvernerju, ki bi lahko proglasil obsedno stanje, preprečil delovanje tiska in strank ter podredil domače prebivalstvo anglosaški plutokraciji. Na seji so odobraval tudi protestne stavke tržaškega delavstva proti kolonialnemu izkoriščanju, ki dokazujejo, da ljudstvo ne bo nikoli sprejelo odločitev, ki bi nasprotovale interesom večine.

SOVJETSKA ZVEZA — Sovjetska študentska obala je dolga 2100 km — zato je življenjski interes SZ potrebna, da sodeluje v obrambi morskih očin, je rečeno v notki, ki jo je poslala Sovjetska zveza turški vladi. Nota med drugim naglašja, da je v pogledu črnomorskih očin potreben skupen sovjetsko-turški režim, ki bo odgovarjal posebnemu položaju in varnosti Turčije, SZ in drugih črnomorskih sil, ker sedanjí režim ne jamči varnosti teh očin.

BOLGARIJA — Domovinska fronta se je obzvala, da bo storila vse za izgradnjo LE Bolgarije. V času volivne kampanje v Veliko Narodno sobranje, bo Domovinska fronta utrjevala domovinsko frontovsko enotnost in trajno zvezo vseh antifašističnih in progresivnih sil bolgarskega ljudstva. Skrbela bo, da bodo na skupne liste njenih strank postavljeni take kandidati, ki so dosledni pripadniki Domovinske fronte, ki imajo jasno stališče proti reakciji in so zvesti privrženci politike prijateljstva s Sovjetsko zvezo, sodelovanja z Jugoslavijo ter z vsemi demokratičnimi in svobodoljubnimi silami na svetu.

ALBANIJA — Zavrženi so manevri reakcije, pravična stvar albanskega ljudstva je zmagala. List »Baskinik« piše, da so bile pretenzije grških fašistov po »popravki« južne albanske meje na mirovni konferenci zavrnjene, za kar gre predvsem zahvala delegatom Sovjetske zveze in Jugoslavije, ki so tako energično branili pravice Albanije.

ROMUNIJA — Ze v oktobru bo romunsko ljudstvo odločilo o svoji usodi. Centralna uprava za volitve v Romuniji je obvestila vse okrožne komisije, naj bodo vsa dela za volitve končana do sredice oktobra, ker bodo v drugi polovici tega meseca — po izjavi dr. Groze — volitve.

MADZARSKA — III. kongres Komunistične partije Madzarske — prvi legalni kongres v zgodovini Partije. V Budimpešti je bilo veliko zborovanje Komunistične partije Madzarske, ki se ga je udeležilo nad 100.000 ljudi. Generalni sekretar Partije Macas Rakosy je v svojem političnem govoru med drugim naglasil, da mora prvi legalni kongres KP Madzarske rešiti mnoge vprašanja. Govoril je o delu reakcije in poudaril potrebo po dobrih odnosih s Sovjetsko zvezo, Jugoslavijo in drugimi demokratičnimi narodi. — Na III. kongresu so bili kot gostje predstavniki Komunistične partije Jugoslavije, Anglije, Romunije, Švedske, Danske in Finske, ki so imeli govore. Govor predstavnika KP Jugoslavije Djura Pucarja so pozdravili z vzklikanjem maršalu Titu, jugoslovansko-madzarskemu prijatelju in z vzkliki: Trst Jugoslaviji!

ITALIJA — Skupina socialistov zahteva združitve s Komunistično partijo. Skupina italijanskih socialistov zahteva, da njihova stranka preneha sodelovati z vlado, da preide v opozicijo in se pridruži Komunistični partiji.

NEMCIJA — Tovarne za orodje izdelujejo orodje. Tasa početa, da tovarne za orodje v francoski okupacijski coni Nemčije ne služijo svojemu namenu, ampak izdelujejo nove modele strelnega orožja in samokrese kalibra 7,65.

V Nürnbergu so izrekli obsodbo nad nacističnimi zločinci. Mednarodno vojaško sodišče v Nürnbergu je obsodilo 22 vojnih zločincev, bivših voditeljev nacistične Nemčije. Na smrt z obseženim so bili obsodeni: Göring, Ribbentrop, Keitel, Kaltenbrunner, Rosenberg, Franck, Streicher, Jodl, Sauckel, Seyss-Inquart, Frick in Bohrmann (v odsotnosti). — Na dosmrtno ječo so bili obsodeni: Funk, Raeder in Hess. Schirach in Speer sta obsodena na 20 let ječe, von Neurath na 15 let, Doenitz na 10 let ječe, obtoženi Schacht, von Pappen in Fritzsche pa so bili oproščeni. Sovjetski člani sodišča starih velesil so poudarili, da bi moral biti Hess obsojen na smrt, von Pappen, Fritzsche in Schacht pa spoznani za krivce, ne pa oproščeni.

POLJSKA — Generalu Andersu so zaradi državi škodljive aktivnosti odvzeli poljsko državljanstvo. Ministrijski svet Poljske republike je sklenil Wladislavu Andersu odvzeti državljanstvo, ker po ustanovitvi poljskih oblasti ni priznal vrhovne komande poljske armade in se po vojni ni vrnil v domovino, temveč je onemogočil povratek mnogim poljskim vojakom.

Na kateri resnični ljudski interes. Delavci in vse svobodoljubno ljudstvo Amsterdamu pa je dokazalo, da je dobro razumelo, čigavnim interesom služi kolonialno-imperialistična politika holandske vlade. S svojim junaškim zadržanjem je to politiko obsodilo in z njim vred jo je obsodil ves demokratični, svobodoljubni svet.

Višina dnevnic in terenskih dodatkov

Mnogi si še niso na jasnem glede višine dnevnic za službena potovanja in terenskih dodatkov za dela, ki jih opravljajo delavci in nameščenci izven kraja svoje stalne zaposlitve. Zaradi tega je bilo pri raznih organih oblastev in sindikatov mnogo pismenih in ustnih vprašanj ter intervencij.

To vprašanje je bilo rešeno in razčiščeno z Odločbo o dnevnica za uradna potovanja itd., ki je bila objavljena v Uradnem listu FLRJ št. 37, dne 7. maja 1946 in z Odločbo o terenskem dodatku, objavljeno v Uradnem listu FLRJ št. 75, dne 17. septembra 1946. Da v bodoče ne bo več nepotrebnih povpraševanj in intervencij, ponatiskujemo obe odločbi v celoti:

Po oblastilu iz 5. točke 36. člena finančnega zakona FLRJ za proračunsko leto 1946 izdajamo do izdaje novega pravilnika o povrnitvi stroškov za uradna potovanja in selitve uslužbenecv zvezne državne uprave in pravilnika o povračilih

iz 13. člena uredbe o ureditvi mezd in plač delavcev in nameščencev

ODLOČBO

o dnevnica za uradna potovanja uslužbenecv zvezne državne uprave in dnevnica delavcev in nameščencev, ki se izplačujejo po uredbi o ureditvi mezd in plač delavcev in nameščencev z dne 20. aprila 1945.

1. Uslužbenecv zvezne državne uprave pripadajo za uradna potovanja po državi te-le dnevnice:

a) uslužbenecv od I. do IV. položajne skupine 2. stopnje . . . . . din 220.—

b) uslužbenecv od V. do VIII. položajne skupine in pripravnikov za VIII. skupino . . . . . din 200.—

c) uslužbenecv IX. in X. položajne skupine in pripravnikov za IX. položajno skupino . . . . . din 180.—

č) pripravnikom za X. položajno skupino, zvanimikom, su-

GLAS NAŠIH DELAVCEV IN NAMEŠČENCEV

IZ LJUBLJANE:

Naše prostovoljno delo bo omogočilo uspešnejšo izvedbo bližnjih volitev

Odkar je bilo v časopisju pomotoma objavljeno, da smo na prostovoljnem delu škofljica—Ig montirali na oporišča samo 81 kljuk in nas je radio v sindikalni uri zaradi tega poštno obdelal, smo sklenili, da za vsako ceno popravimo siab vtis, ki ga je napravil tiskarski škrt.

Naše delovne skupine tekmujejo med seboj na raznih odsekih, pri obnovitvenih delih telefonskega omrežja, posebno na glavni progi Ljubljana—Novo mesto.

Za nedeljo, 22. t. m. smo organizirali prostovoljno delo na odseku Trebnje—Sevnica. Linija je dolga 32 km in do sedaj tu ni bilo telefonske zveze. Zaradi povezave novomeškega okraja z okrajem Krško gradimo te telefonske zveze Novo mesto—Brežice. S prostovoljnimi delom pa bomo postavili telefonske zveze za povezavo pošt v dolini Trebnje—Sevnica.

Ob 7. uri zjutraj se nas je zbralo 83 delovnih tovarišev v Trebnjem. Razdelili smo se v dve delovni skupini in zbrali vodstvo. Določili smo si delo in razdelili material, ter takoj pričeli. Ena skupina se je lotila dela pri Trebnjem v smeri Mirna, druga pa je delala na liniji Mokronog—St. Rupert. Ob 13. uri sta se obe delovni skupini srečali v Mirni, kjer nam je KLO oskrbel kosilo. Z delom smo potem nadaljevali tako, da je ena skupina delala na liniji Mokronog—Krmelj, druga pa je dokončala pentlje v St. Rupertu. Noč nas je prehitela, da nismo mogli

popolnoma dokončati linije Krmelj—Mokronog. Prenehali smo iz delom na 4 km pred Krmeljem.

Rezultat našega nedeljskega prostovoljnega dela pa je tale: Napelj smo 57 km telefonske žice, instalirali 4 telefonske centrale in sicer v Mirni, St. Rupertu, Mokronogu in Krmelju. Vrednost opravljenega dela znaša po ocenitvi 15.000 dinarjev. Ta znesek je v okviru proračunov že odobren. Z našim prostovoljnim delom smo ga prihranili državi in se bo lahko porabil za odseke, za katere še nimamo odobrenih proračunov.

Rezultat tekmovanja posameznih skupin pa je sledeči: Obe skupini sta pokazali enako dobro strokovno usposobljenost, vendar je dolejska skupina pod vodstvom tov. Smoliča in Stirna pokazala večjo disciplino od ljubljanske skupine. Dela se je udeležilo 90% uslužbenstva ljubljanske in novomeške telefonske sekcije.

Naloga našega sindikata je predvsem utrditve delovne discipline in s tem v zvezi odstranitev napak, ki motijo redno službovanje.

Do bližajočih se volitev nas čakajo še velike naloge, katere bomo v tesni povezavi z našo upravo uspešno rešili. Zavedati se moramo, da igra naše dobro in vestno opravljenе delo veliko vlogo pri uspešnejši izvedbi volitev v narodno skupščino.

trdih 30 oken, vstavili 12 stekel v okna in popravili 4 vrata. Gradbeniki so pokrivali strehe s strešniki, postavljali profile, trasirali in izkopavali temelje. Dijaki drugih odsekov so popravljali vozove, pluge, selidre, klepalo orodje, najrazličnejše posode, verige itd. Učenke ženske obrtne šole so popravljale in krpale obleko in perilo v Zapotoku in v vasi Škrilje. Nekaj pa jih je bilo zaposlenih s kuhanjem, ker so si dijaki sami

kuhali kosilo v kotlih, ki so jih pripeljali s seboj.

Vsak udeleženec je delal približno 6 ur, tako da je kot opravljenih vsega skupaj 4500 delovnih ur.

Mladina Tehniške srednje šole in njeno učitelstvo sta tako na najlepši in najkoristnejši način pričela novo šolsko leto in z uspešnim delom dokazala, da se zavedata svojih državljijskih dolžnosti.

Tovarišu Niku Lundru v spomin!

Dragi tovariš Niko nas je nepričakovano zapustil. Sredi največjega dela za obnovo je kot diplomirani tehnik in referent obnovitvenih zadrug pri Inicijativnem združenem odboru za Slovenijo in ljubljanski neumorno organiziral in ustanovljal po Sloveniji obnovitvene zadruge, ter z narti in nasveti pomagal pri obnovi porušenihi vasi.

Pri upravi IZOS-a in pri sindikalni podružnici je kot član odbora užival ugled in spoštovanje vseh tovarišev. Vodil nas je na prostovoljno delo in sam vedno neumorno delal. Vedno je po

končanem delu izmeril in ocenil naše delo, nas grajal za premajhno storitev in nas pohvalil, kadar smo to zaslužili.

Okusil je vse trdote aktivista Osvobodilne fronte v letih teže borbe, internacije in partizanstvo. Sedaj pa je podlegel težki operaciji.

Sindikalna podružnica bo težko pogrešala dobrega in nad vse vestnega tovariša. Dragoga Nikota, ki je bil res pravi vzor tovariša, bomo vsi ohranili v trajnem spominu.

Sindikalna podružnica pri IZOS-u.

IZ TRBOVELJ

Strokovni delavci trboveljskih delavnic na ekskurziji

Pred nekaj dnevi je sindikat rudniških reparaturnih delavnic organiziral in izvedel obsežno in uspešno ekskurzijo svojih strokovnih delavnic v tovarne ob severni meji naše domovine. Namen te ekskurzije je bil, da se profesionalni delavci črnega revirja seznanijo z delom in prilikami stanovitih tovarišev onih tovarn, ki so v delovnem procesu z njimi najtesneje povezani.

V treh kratkih dneh smo videli mnogo tega, kar smo si želeli videti. Ogledali smo si odlično urejene delavnice in montažne dvorane Državnih železnic v Mariboru, primerjali smo naše delo z delom v delavnicah Litostroja, Tovarni letalskih izdelkov, Tovarne vijakov in Splošne stavbne družbe v Mariboru. Nepozaben vtis je napravila na nas velika vodna centrala v

Fali, ki oskrbuje z električno energijo del naše industrije. Občudovali smo tovariše pri napornem delu v Livarni in jeklarni Guštanj, kakor tudi pri podjetju Zugmayer & Gruber v Slovenski Bistrici.

V vseh tovarnah, katere smo obiskovali, smo bili lepo sprejeti. Vodniki, ki so nam jih dodelili uprave, so radevolje odgovorjali na vsa naša številna vprašanja in nam omogočili, da smo dobili jasen vpogled v delovni proces posameznih tovarn.

Zahvaljujemo se upravam vseh navedenih tovarn, da so nam omogočile uspešno izvedbo te, za nas tako koristne ekskurzije. Predvsem pa se zahvaljujemo sindikatu Livarne in jeklarne Guštanj, ki je z vsestranskim razumevanjem mnogo pripomogel k temu, da je bil uspeh ekskurzije navdse zadovoljiv.

IZ CELJA

Naša politična in strokovna izgradnja

Strokovni izobrazbi pisarniškega osebja je posvetila sindikalna podružnica pri okrajnem in okrožnem sodišču v Celju posebno pozornost že v prvih mesecih njegovega poslovanja. V času od oktobra 1945. pa do junija 1946. sta se vršila dva administrativna tečaja, ki sta nudila novemu pisarniškem kadru več kot samo osnovne pojme. Vzporedno z drugim takim tečajem smo vodili tudi zemljiškoknjižni tečaj v dveh skupinah in sicer za one, ki so zemljiškoknjižno poslovanje že poznali in za začetnike. Vse te tečaje pa smo v letošnjem poletnem času prekinili v polni zavesti, da je bila neumorno predavateljev nagrajena s pridobitvijo sposobnejšega kadra, ki so ga dali omenjeni tečaji.

Že v teku teh tečajev pa smo čutili veliko potrebo po politični izgradnji naših sindikalistov. Zaradi preobilice dela v uradu in radi pomanjkanja delovnih moči smo morali takrat to misel opustiti. Dobro pa smo se zavedali, da bomo mogli spoznati in pravilno doumeti vse našo zakonodajo, ki je izšla iz ljudstva in služi ljudstvu, edino le, če bomo politično zgrajeni in če se bomo seznanili z vsem političnimi problemi današnje dobe.

V ta namen smo sestavili odbor za politično in strokovno izobrazbo pisarniškega osebja. V septembru smo pričeli z rednimi sestanki, ki se vrše enkrat tedensko. Določeni odbor je bil zadolžen z nalogo, da čim natančneje izdelava program, po katerem se bo na dojemljivi in poljuden način tolačil tečajnikom pripravljeno gradivo političnega in strokovnega značaja.

Prišlo se je s proučevanjem zakona o ureditvi rednih sodišč. Predvsem se obravnava tema o krajevni in stvarni pristojno-

sti sodišč po vseh glavnih in stranskih zakonih. Dalje se bo ponovno tolačila ustava in zakon o ljudskih odborih.

Za tovariše sodnike in tajnike obeh sodišč so se vršili v zimskih mesecih 1945-46 delovni in študijski tečaji, odnosno sestanki, ki so imeli nalogo usmerjati delo v onih časih, ko smo še morali orati ledino. Nekako v dopolnitve in nadaljevanje teh sestankov in po nujnosti, ki se je pokazala, je predsedstvo okrožnega sodišča s sodelovanjem podružnične odbora določilo dva odbora. Prvemu je zadana naloga, da pripravi gradivo za načrtno in smotrno pripravo sestankov in v svrhu politične izgradnje sodnikov in tajnikov obeh sodišč, drugi odbor pa ima dolžnost nuditi tečajnikom strokovno izpolnjevanje. Ti sestanki so se pričeli 11. septembra in se bodo vršili enkrat tedensko. Poleg sodnikov in tajnikov se jih bodo udeleževali tudi pisarniški uslužbenec obeh sodišč, tovariši iz tukajšnjega javnega tolažstva, notranje uprave okrožja in okraja, ter senata divizijskega sodišča v Celju.

Osembe vredno je tudi dejstvo, da se je v dneh od 13. do 14. septembra vršil pri-tukajšnjem okrožnem sodišču teoretični in praktični tečaj za vse celjsko okrožje v svrhu upoznavanja in pravilnega razumevanja ter vodstva kazensko-pravne statistike. 39 tečajnikov je komisija, sestavljena iz členov zveznega pravosodnega ministrstva, predavala vso tečajno in zamotano kazensko-pravno statistično službo, ki je povezana z veliko odgovornostjo pri tem delu zaposlenih uslužbenecov. Zlasti z vodji kazenskih oddelkov sodišč celjskega okrožja se je vsa tvarina predelala tudi praktično, da se izognemo morebitnim nepravilnostim in sankcijam. Odon

IZ MARIBORA

S samoiniciativnim delom smo nadomestili inozemski izdelek

V delavnici Državnih železnic v Mariboru je bil vključen v obrat veliki kompresor, ki je po obsegu večji od že obstoječega, ki je bil zgrajen leta 1938. Novi kompresor popolnoma nadomešča starega in je s svojo večjo kapaciteto popolnoma odpravil pomanjkanje komprimiranega zraka. Pomanjkanje komprimiranega zraka je bilo zelo občutno in gre sedaj delo z orodjem na komprimiran zrak hitreje od rok ter je tudi kvalitativno boljše in lažje.

Kompresor z elektromotorjem je pripravil za montažo že okupator. Zaradi njegove obsežnosti ga je razrezal na dva dela, da bi ga na ta način lažje odpeljal. Ta nakana mu je bil preprečena, vendar pa je odpeljal ves drobilni material, ki se v naši državi ni mogel nabavljati. Dolgotrajno so bile priprave in iskanje potrebnih delov za instalacijo. S prizadevanjem mehaničnega in elektro-oddelka, so se vsi manjkajoči deli deloma izgotovili v delavnici deloma pa se je popravilo to, kar se je našlo. Tako se je iz 250 m dolgega poškodovanega kabla izrezalo in ponovno spojilo 130 m potrebnega kabla, ki je bil s prostovoljnimi delom položen v zemljo. Za 600 ampersko elektro-magnetsko sklopko niti vzorca ni

bilo. Izdelali so jo po vzorcu 350 amperse. Izdelali so tudi popolnoma novo 600 amperko stikalo. Varovalke so izgotovljene iz srebrne žice. Ker pa niso dobili primerne žice, so spajali po 12 žic paralelno. Bronzane kričice se v naši državi ne dobijo, izgotovili pa so jih iz starih elektrod, ki so se popolnoma obnesle. Nadalje se je izdelala naprava za dvigavanje in spuščanje kratek ter priprava z kratek stik motorja. Izdelali so se vsi cevovodi za vsesavanje in tlačenje zraka, vodovod za hlajenje kompresorskih valjev in konstrukcija s sesalcom za zrak. Vse to so naredile pridne roke naših delavcev pod vodstvom izkušenih poslovojev.

Za vse to naporno delo imajo prav posebne zasluge tovariši Kralj Rudolf, Ključničar, ki je izdelal skoro vse dele, Mastnak Ivan, poslovojeva, Kestler Hinko, poslovojeva, Arlič Emil, šef mehaničnega oddelka in Juvanec Vlado, šef elektro-oddelka. Vsi tovariši so dali več ali manj pobude za izdelavo novih delov.

Tako se je zopet pokazalo, da se dajo s samoiniciativnim delom uspešno nadomestiti inozemski izdelki.

Tonetu Raderju-Jasku v spomin!

Pravijo, da igra sreča v življenju veliko vlogo. Potemtakem našemu dragemu Jasku, žal, ni bila tokrat naklonjena, saj ga je zapustila v njegovi najlepši dobi, kipečega od moči in volje, prav sedaj, ko se je z vso vsmo vrgel na priprave za čim večji uspeh Osvobodilne fronte pri skorajšnjih volitvah v prvi slovenski parlament.

Kako je vse to čudno in še danes skorodno ne moremo verjeti, da je tako. Še v nedeljo zvečer je bil na okrožnem festivalu v Slovenski Bistrici, pa se je odzval z avtomobilom proti domu in nekoliko kasneje je sledila katastrofa; dve vozili sta se zarili druga v drugo, Jasko je stradal... Po

Vedno je težko pisati poslednje vrstice ranjaku v pozdrav, še težje je tokrat, ko se zavedamo, da je po njem nastala med nami velika praznina, da smo izgubili dobrega prijatelja, sodelavca in učitelja; zato bodi naša naloga, da s še večjo vnemo delamo za stvar, kateri je Jasko posvetil vse svoje življenje in naj nam bo vzgled geslo: Kjer pade eden, dva nova morata priti na njegovo mesto, da izpolnita vrzel in tako krepijo pot delavskemu razredu.

Tovarišu Jasku bodi ohranjen svetel spomin!

-bp

Obveščamo vse delavstvo in nameščenstvo Slovenije, da se bo vršil v nedeljo 6. oktobra 1946 ob 9. izpred glavnega kolodvora v Ljubljani na pokopališču k Sv. Križu prevoz posmrtnih ostankov tov. Koleše Viktorja, španskega borca-oficirja mednarodne brigade, člana Glavnega odbora ESZDNI, predsednika Centralne uprave Zveze železniških prevoznih delavcev in nameščenov Jugoslavije, člana Vrhovnega sodišča socialnega zavarovanja, nosilca odlikovanja Leninevega reda, ki je tragično preminul 22. maja 1946 v Zagrebu.

Pozivamo vse delavce in nameščence, da se polnoštevilno udeležijo prenosu posmrtnih ostankov enega najdoslednejših borcev za pravice delavskega razreda.

Federalni odbor ESZDNI za Slovenijo

Tako ne gre

Krajevni odbor Zveze uslužbenecov pravosodnih in upravnih ustanov v Ljubljani je organiziral za nedeljo, 22. septembra delovni izlet v Zlato polje pri Lukovici. Delovni izlet je bil široko zasnovan, saj se je iz 7 podružnic prijavilo 170 uslužbenecov.

Kljub temu, da so ob določenih urah vsi udeleženci delovne skupine prišli na dogovorjeno mesto, delovnega izleta nismo mogli izvesti, ker kljub zagotovitvi, ki so bila dana od strani tehnične baze, ni bilo kamionov.

Najodločneje protestiramo proti takemu postopanju, saj je na ta način prizadejana znatna škoda pomoči potrebnim krajem. V svrhu razčiščenja te zadeve je bilo o tem primeru napisano poročilo in poslano javnemu tolažcu.

Zveza uslužbenecov Pravosodnih in upravnih ustanov.

OBVESTILA

GLAVNI ODBOR ENOTNIH SINDIKATOV SLOVENIJE SE JE PREIMENOVAL V FEDERALNI ODBOR ESZDNI ZA SLOVENIJO

Izvršni odbor Enotnih sindikatov Slovenije je na svoji seji dne 27. septembra t. l. sklenil, da se Glavni odbor ESZDNI za Slovenijo preimenuje v Federalni odbor ESZDNI za Slovenijo. Sklep bo pomembno predložen v naknadno odobritev prvemu plenumu.

Federalni odbor ESZDNI za Slovenijo

Strokovna zveza delavcev in nameščenecov tiskarske industrije Slovenije, podružnica v Celju, je organizirala za nedeljo dne 6. t. m. »Tiskarski dan«:

V soboto dne 5. t. m. ob 8. uri zvečer je v Domu Osvobodilne fronte kulturna prireditelj. V nedeljo, dne 6. t. m. je na Glazbišču ob 14. uri fizikalni nastop. V Domu Osvobodilne fronte bo že v soboto otvorna razstava tiska. Otvoritev je ob 15. uri. Razstava bo odprta vsak dan od 9. do 17. ure in bo trajala do 14. oktobra.

Vsem okrožnim centrom ZREN-a in vsem tekmovalcem!

V nedeljo 6. in 13. t. m. naj vsi tekmovalci izpolnijo del nalog iz 1 do 3. t. j. delo pri obnovi dežele na ta način, da se vključijo v akcijo za zbiranje bukovega žira. Kampanjo naj izvedejo fizikalna društva in aktivni samostojno ali v povezavi z množičnimi organizacijami. Nabrani žir gre v korist okrožnih centrov ZREN-a.

Vsi tekmovalci morajo dobiti od pristojnih organizacij potrdila o opravljenih delovnih urah, nabrani količini žira t. s. posamezniki na obrazcu št. 2 — potrdilo, delovni kolektiv pa na obrazcu št. 3 — zapisnik. V kolikor teh predpisanih potrdil še ni na razpolago, naj društva ali množične organizacije izdajo svoja potrdila z zahtevanim delovnim rezultatom, ter podatki, iz katerih bo možno ugotoviti istovetnost vsakega tekmovalca.

Republikanski center ZREN-a.

SPREMENBA V PROGRAMU SLOVENSKEGA KNJŽNEGA ZAVODA

Slovenski knjižni zavod v Ljubljani bo v svoji novi knjižni seriji, ki se bo začela z zbirko Prežihovega Vornaca »Borba na tujih tleh«, izdal namesto napovedane antologije slovenske poezije izbor slovenske proze iz let narodno-osvobodilne borbe. V zbirki bodo zastopani naši najboljši pisatelji.

Dne 6. oktobra t. l. se bo v Ljubljani vršila revija vseh godb na pihala. Ob tej priliki bodo vse godbe skupno igrali šopek partizanskih pesmi, ki ga je pripravil tov. Princič. Te pesmi si lahko naročite v Ljubljani pri Državnih godbe spraznjejo, kakšne skladbe naj si izberejo za samostojni nastop. Te skladbe naj bodo potpuriji, uverture ali pesni venčki slovenskih skladateljev.

Za vsa pojasnila naj se godbe obračajo na naslov: Ljudska prosveta, Ljubljana, Miklošičeva cesta 7/II.

IZGUBLJENE ČLANSKE IZKAZNICE

Jurša Leon, članska izkaznica št. 910266.
Klemenčič Alojzij, čl. izkaznica št. 910265.
Cepcon Oskar, članska izkaznica št. 259605, št. zveze 70605.
Zveza občinskih podjetij in ustanov:
Škok Jelka, članska izkaznica št. 267000, št. zveze 027562.
Zveza delavcev in nameščenecov rudarske industrije:
Jože Tratnik, članska izkaznica 200818, št. zveze 100818; Jano Škrabec, članska izkaznica št. 200809, št. zveze 100809; Jože Velenski, članska izkaznica št. 200832, št. zveze 100832.
Zveza delavcev in nameščenecov kovinske industrije:
Erna Kern, članska izkaznica št. 214897, št. zveze 114897; Mihevo Marija, članska izkaznica št. 223595, št. zveze 30184.

Slovensko ljudstvo, Suha Krajina te kliče!

Krajevni odbor poštnih uslužbenecov je sklenil, da obnovi porušeno vas Zvirče v Suhu Krajinu.

V nedeljo zjutraj smo se odpravili, navzgorjeni na dveh kamionih po Dolenski cesti preko Grosuplje v Zagradec. Tam je pri kamionolu izstopilo 20 tovarišev, ki so bili določeni za nalaganje gradbenega peska na avtomobile, ostali pa smo se odpravili na delo po strmi poti čez Zagradec in Ambrus v Zvirče.

V vasi sta nas sprejela sekretarka odbora Verona in šef obnovitvene baze z besedami: »Vendar se je našla sindikalna podružnica, ki bo prisločila na pomoč Suhu Krajinu!«. Ko smo si ogledali teren, da začnemo z delom tam, kjer je najbolj potrebno, nam je tovarišica Verona pjasnjevala: »Tovariši, ker smo z obnovitvenim delom tu tako pozno začeli, moramo poskrbeti predvsem zato, da očistimo najprej kleti, saj kmetje niti svojih bornih pridelkov nimajo kam spraviti!« Hišnih številk v vasi je 80, z opeko je do sedaj pokrilih le 6 hiš, 3 pa s slamo. Vse ostalo je razdejano.

Razdelili smo se v 4 skupine in odšli na odredjena mesta. Prva skupina je pričela s čiščenjem kleti v hiši nekega kmetca, aktivista OF. Z orodjem za čiščenje kleti smo bili dobro založeni, samokolnica pa je bila v vsej vasi le ena. Če bi imeli teh več, bi bilo naše delo dokaj učinkovitejše, tako pa smo morali vse material odnašati na rokav.

Najboljše je delala druga, tečajna delovna skupina. Popolnoma je porušila od ognja povsem uničeno hišo, material sproti sortirala in ga spravljala na kupe, tako da zidarji lahko kar prično z novogradnjo.

Tretja skupina, ki je očiščevala prehod med dvema porušena hišama, je imela prav tako težave zaradi pomanjkanja samokolnic. Kar v kosašar so odnašali material, ki ga je bilo za kakih 35 m³. Ob štirih popoldne pa je bil prehod očiščen.

Četrta skupina je čistila ruševine hiše preje bogatega gostilničarja. Domači sin je bil pri jurškem bataljonu domobranec, oče pa zagrižen sovražnik partizanov. S tem smo dokazali, da naša oblast ni taka, kot so jo prikazovali domobranci. Pomagali bomo vsem, ki so danes pripravljani sodelovati z nami.

V opoldanskem odmoru smo kramljič za vlačni in sekretarko Verono, kmečko ženo, povsem preprosto, zelo razgledano in politično zgrajeno aktivistko Osvobodilne fronte. Vaščani imajo vanjo veliko zaupanje in se obračajo do nje v vseh svojih težavah. Ta dan je imela največ opravka z njimi zaradi dodelitve gradbenega peska. Naši kamioni so ga vozili v vas iz 16 km oddaljenega kamionola.

Sprva se vaščani niso odzvali prostovoljnemu delu. Tisti, ki so se že vrnili od maše, so nas gledali od strani. Ko pa se je pričel dovažati pesek, so jeli tovarišice Verono vsi molelovati zanj. Tovarišica je neko vaščanko, ki je prišla prosit za pesek, vprašala, koliko ljudi ima v družini. »Šest« — je odgovorila kmetica. Koliko vas je pa na prostovoljnem delu?

Mladina Tehnične srednje šole na delu v Zapotoku

Mladina, ki se je te dni vpisala na razne oddelke na Tehnični srednji šoli, je v počitnicah v veliki večini sodelovala pri gradnji Mladinske proge. Da bi ponovno pokazala razumevanje za naloge, ki nam jih nalaga sedanji čas pri obnovi domovine, je v sporazumu z vodstvom šole sklenila, da prične šolsko leto z delom na gradnji ceste v Zapotok ter pomaga pri obnovi vasi tega okoliša.

Tudi učitelstvo te šole, organizirano v podružnici ZPDNI, ki ves čas svojega obstoja deluje v najtesnejši povezavi z mladinskimi organizacijami na šoli, je sklenilo, da se skupno z dijaštvom udeležijo prostovoljnega dela, čeprav je bilo 50 članov te podružnice že prejšnjo nedeljo na prostovoljnem delu v tem kraju.

Tako je dijaštvo in učitelstvo odšlo 19. t. m. že zgodaj zjutraj v Zapotok, eno izmed tistih številnih slovenskih vasi, ki so jih domači in tuji sovražniki med vojno popolnoma uničili.

Ker je šolsko vodstvo dalo na razpolago kompresor za minerska dela, dalje kovaško, kleparsko in mizarsko orodje ter priprave za avtogeno varenje in ker ima naše dijaštvo dobre izkušnje, ki si jih je pridobilo v počitniških delovnih brigadah, uspeh ni izostal.

Delovne sile so se razporedile na cesti zadnje štiri kilometre pred Zapotokom. Pri rušilih in minerskih delih s kompresorjem je bilo zaposlenih 5 ljudi, ki so odšli na teren že 16. t. m., da so mogli že pred prihodom delovnih brigad izvršiti nekatera dela, tako, da je bila razporeditev delavcev na cesti racionalnejša. Ostali so bili zaposleni z izkopavanjem, izravnavanjem in razširitvijo prejšnje kolovoze poti na 4 m širine. Delo je bilo v toliko dovršeno, da je danes mogoč promet tudi s težkimi kamioni vse do vasi Zapotok.

Ker je naša šola strokovna, smo izvršili tudi celo vrsto specialnih del. Naši mizarji so izdelali 6 vratnih okvirov, uredili in pri-